

A

BIHARI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1903. október 15-ik napján Nagyváradon

SULYOK ISTVÁN esperes és RITOÓK ZSIGMOND
egyházmegyei gondnok kettős elnöklete mellett tartott

RENDES KÖZ- ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA :

A Z E G Y H Á Z M E G Y E.

NAGYVÁRAD.

NYOMATOTT LÁSZKY ÁRMIN KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1903.

A

BIHARI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1903. október 15-ik napján Nagyváradon

SULYOK ISTVÁN esperes és RITOÓK ZSIGMOND egyház-
megyei gondnok kettős elnöklete mellett tartott

RENDES KÖZ- ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA :

A Z E G Y H Á Z M E G Y E .

NAGYVÁRAD.

NYOMATOTT LASZKY ÁRMIN KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1903.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E

a bikari ev. ref. egyházmegye 1903. évi október hó 15-én Nagyváradon tartott ülésének.

Elnökök: *Sulyok* István esperes, *Róók* Zsigmond gondnok.

Jelen voltak: Biró János, Csák Máté, Csillag Lajos, Nádudvari Lajos, Szemes László egyházi, Kiss Elek, Miskolczi Árpád, Hegyesi Márton, K. Nagy Sándor világi tanácsbírák; Zsigmond Ferencz közpénztárnok, Veres István, Tatár Zoltán, Hegyesi Pál, Lévai Mihály jegyzők.

A lelkészi karból: Konrád Géza lessi, Bugyi Sándor b.-püspöki-i, Bugyi Mihály h.-k.-ujlaki, Szabó István j.-hodosi, Keresztesi Károly kisszántói, Major Gyula p.-tamási-i, Sziki Ádám f.-vásárhelyi, Józsa Gábor pósalakai, Holkó József pelbárthidai, Bod Ferencz csökmői, Surányi Lajos szalárdi, Bedő Károly csatári, Bethlendi Sándor váncsodi, Borsos István fugyi-i, Rigó Lajos bihari, Hegedüs Ferencz kisjenői, Ács Endre kakuesi, Zagyva Gyula nyüvedi, Nánassy Imre mezőtelki-i lelkészek, Szücs László, Varga Gedeon nagyváradai segédlelkészek.

A tanítói kar részéről: Eröss Károly, Pércsi Lajos Telegdy Károly.

Egyházak képviselőiben: Bary József és Füredi László Nagyváradról, Z. Albert Mihály Pósalakáról, Szathmári Sándor Fugyból, K. Vékony Sándor Bojtról, Kócs Sándor siteri gondnok, Vajas János mezőtelki-i, Máté Sándor pelbárthidai küldöttek.

62 szám. Elnöklő esperes buzgó imádságban Isten segítő kegyelméért könyörögve — a jelenlevő küldöttek igazolása után

a gyűlést általános figyelem között megnyitja.

63. szám. A szavazalbontó bizottság jelenti, hogy a tavaszi közgyűlés 14. sz. határozatával elrendelt szavazás alkalmával a világi tanácsbírói állásra nézve beadatott 45 érvényes szavazat, melyből dr. Miskolczy Ferencz 31, Bary József 12, Rigó Ferencz és Tatár Zoltán 1—1 szavazatot nyertek. Nem szavazott Fugyi, H. K.-Ujlak és Nagyszántó.

A választást az egyházmegyei közgyűlés örvendetes tudomásul vevén, sajnálatát fejezi ki, hogy a megválasztott tanácsbíró ez alkalommal a megjelenésben akadályozva van, az eskütételt a következő gyűlésre tüzi ki. A nem szavazott egyházak pedig igazolásra szólíttatnak fel.

64. szám. Olvastatik az Esperesnek időközi jelentése, úgy a mint közetkezik:

Nagytiszt. s tekint. egyházmegyei közgyűlés!

A f. évi márczius hó 25-én megtartott egyházmegyei közgyűlésünk óta elnökileg elintézett közérdekű ügyekről a következőkben van szerencsém tiszteletteljes jelentésemet megtenni.

1. 1903. évi ápr. 24-ről Vadon Miklós zsákai lelkész mint a családi okokból esperesi előzetes engedély kikérése mellett otthonától távollevő Háger Miklos darvasi lelkész helyettese bejenti, hogy valószínűleg gyújtogatás folytán a lelkész istállója leégett és az épület annyira megrongálódott, hogy ujjaépítése elkerülhetetlen.

E jelentés alapján azonnai felkértem helyettesítő lelkészt, hogy addig is, míg Háger Miklós visszaérkezik, egyfelől a lelkész lakon gondnok útján kellő felügyeletet gyakoroltasson, másfelől pedig intézkedjék az iránt, hogy ha a biztosító társaság megbizottja a kár bejelentése után még a lelkész hazajövele előtt kiszállana: a kár felvételénél az egyház érdekei megóvassanak.

Hogy az elővigyázat nem volt fölösleges: mutatja aza körülmény, mert a tüzeset után néhány nappal később magának a lelkész laknak meggyújtására nézve is kísérlet tétetett.

2. Sziky Ádám f. vásárhelyi lelkész ez évi ápril hó 29-ről az egyhm. 51—1903. sz. határozatának megfelelően

az iskola telken emelendő épület tervrajzát, költségvetést a vonatkozó presbyteri és egyhközs. végzése kapcsán beterjesztette. Miután Tatár Zoltán igazgató főmérnök ur az építkezésre az engedély megadását véleményezte; s miután az egyes építőmesterekkel kötött vállalati szerződést az egyház benyújtotta: az egyhmegye utasítása értelmében az építkezési engedélyt 755. sz. iratomban kiadtam. Felhiván egyidejűleg egyhmegyénk közpénztárnokát, hogy a f.-vásárhelyi ev. ref. isk. alapnak rendelkezésre álló kamatösszegét e célra az egyház szabályszerű nyugtája ellenében folyósítsa. Megjegyezni kívánom, hogy főként az idő előhaladottsága miatt az építkezés idáig elmaradt.

3. Ez évi május hó 22-ikén 102. sz. a. Vadon Miklós zsákai lelkész arra tekintettel, hogy a templomon, tornyon és a lelkész lakon halasztást nem tűrő munkát kell végeztetni: az építkezéshez az elnöki engedély megadását kéri, valamint felhatalmazást arra nézve, hogy a hagyatéki és magtári alapot az építkezés céljára felhasználhassák és átmenetileg, míg az építkezési járulékok befolyznak: 1215.85 kor. tartalékkölcsönt fölvehessenek.

Miután a hozzám beterjesztett iratokból és az előszóval lelkésszel folytatott tárgyalásból az építkezés szükségessége és elodázhatatlan volta felől meggyőződtem: 829. sz. iratommal a kért engedélyt az építkezéshez megadtam. Egyszersmind hozzájárultam ahoz is, a mennyiben az u. n. hagyatéki és magtári alappal, a melyek bizonyos célra megkötött tőkét nem képeznek — a presbyterium szabadon rendelkezik: hogy ez alapok 155.37 kor. kivételével jelzett célra felhasználtassanak és az átmenetileg jelentkező kiadást, mivel a költségvetés tervezetében erre nézve a kellő fedezetet megtaláltam — rövid lejáratu kölcsönnel fedezzék.

Különben az egész építkezés ügyiratainak közgyűlésünkhöz felterjesztését elrendeltem, s miként a tárgysorozatból látni méltóztatnak: ez meg is történt.

4. Ugyancsak május hó 22-ikén Séra Ferencz siteri lelkész a vihar által megrongált toronynak ujjaépítését a debreczeni főiskola pénztárából felveendő 4000 kor. kölcsön-iratai kapcsán tudomásomra hozza.

Miután a polgári község áldozatkészsége folytán, a

mely képviselőtestületének f. évi ápr. 30-án hozott jkvi végzésében az építkezés költségeinek fedezésére az u. n. cseri föld jövedelmét az egyháznak átengedi; a célbavett kölcsön felvételéhez hozzájárultam s a terv és költségvetésre nézve Tatár Zoltán főmérnök ur véleményes javaslatát kikértem. S minthogy a szakértői vélemény a torony szerkezetre és költségelőirányzatra nagyon is figyelemre méltó utasításokat tartalmazott: az építkező egyházat 827—1903. sz. iratommal felhívtam, hogy a szakvéleményt komoly tárgyalás alá vegyék, mivel csak ennek megtörténtével adhatok az építkezésre engedélyt.

Május hó 31-én a vonatkozó presbyteri és egyhközs. végzések mellékletében a vállalati szerződés beterjesztetik ugyan, de a mennyiben a becsatolt határozatokból nem tűnik ki, hogy a szakértői ajánlatok miként vétettek figyelembe és már a munka is kezdetét vette s a vállalati szerződést is hiányosnak találtam: ily körülmények között az elnöki engedély kiadásának csekély jelentősége lett volna. Ugyanazért a tárgyszöveget külön pontjául illesztettem be az ügyet, hogy közgyűlésünk az építkezés összes ügyiratainak megvizsgálás céljából leendő beterjesztését elrendelni méltóztassék.

5. Keresztesi Károly kisszántói lelkész jun. 17-ről 25 sz. a. az egyház presbyteriumának — a kik között 4 egyénnek mandátuma már különben is lejárt, — lemondását bejelenti s a teendőkre nézve utasítást kér.

Miután az írás és szóbeli előterjesztésekből arról győződtem meg, hogy az egyház belső békéjét, melyet az egyházon kívül álló bizonyos ügy erősen fenyegetett, az adott viszonyok között csak egy új presbyterium alakításával óvható meg: tehát lelkészt odautasítottam, hogy a presbyterium választását a törvényben körülírottak pontos megtartásával eszközöltesse. A mi meg is történt, s legjobb tudomásom szerint azóta az egyházban béke és nyugalom honol.

6. A 24—1902. sz. egyhm. határozat értelmében a mező-lelegdi egyház történeti műemléket képező templomának renoválására bizonyos kikötések mellett engedélyt nyert. A f. évi szept. hó 4-ről 36. sz. beterjesztésében Falussy Károly lelkész az építkezés föltételeinek betartását

igazolván, az építkezés összes ügyiratait a tervrajz és költségelőirányzat és vállalati szerződés mellékletében, a melyeket Tatár Zoltán főmérnök urnak véleményezés céljából bemutattam, hozzám megküldölte s egyben az építkezés megkezdését jelezte. A jelentést az egyhm. elnöksége nevében 1096. sz. a. tudomásul vettem.

E jelentésem keretében kell megemlékeznem azon változásokról is, melyek legutóbbi egyhm. közgyűlésünk óta a belhivatalnokok személyében történtek s rámutatnom az ezek kapcsán szükségessé vált intézkedésekre :

1. 1903. évi május hó 22-én 831. sz. a. a jákó-hodosi ref. egyháznak engedélyt adtam, hogy lemondás folytán megüresedett s egyhangulag választással betöltött lelkészi állomására Szabó István m.-csaholyi lelkészt meghívja. A választás iratai a tárgyalás során előterjesztetnek.

2. Junius hó 21-én a zeherje-pokorági lelkészi állásra eltávozott s darvasi lelkészségéről lemondott Háger Miklósnak elbocsátó bizonyítványt adtam 763. sz. a Egyideűleg felkértem és megbíztam Vadon Miklós zsákai lelkészt a darvasi egyház gondozásával. Az állás betöltése a f. hó 27-ikére tüzetett ki.

3. Junius hó 16-án Halász Endre tenkei s. lelkész atyafinak hason minőségben Séra Ferencz siteri lelkész mellett leendő alkalmazására engedély adatott.

4. Julius hó 28-án 1010 sz. a. Szinok Zoltán elébb n.-kerek-i, majd jákóhodosi segédlelkésznek az egyhm. kötelékéből elbocsátó bizonyítvány adatott.

5. Október 1-én Vajó Sándor n.-várad ujvárosi segédlelkész a bihari egyhm. kötelékéből elbocsátatott.

6. Október 1-én Varga Gedeon volt fábiánházai segédlelkész — vallástanítóul alkalmazásához Sulyok István n.-váradi lelkész részére az engedély megadatott.

7. Október 8-án Halász Endre siteri segédlelkész egyhalmegyének kötelékéből, esperesi elbocsátást nyert.

8. A nyüvedi egyház lelkésze f. évi jul. 16-ról bejelenté, hogy Szücs Endre kántortanító életének 60-ik, szolgálatainak 37-ik évében ez, év jul. 12-én elhalt. A szerény körben hűséggel munkálkodó férfi emlékét szokott módon jegyzőkönyvünkben megörökíttetni kérem.

Kapcsolatban itt megjegyzem, hogy a nyüvedi egyház

ez évi szept. 6-án Szánthó Béla jó képesítő oklevéllel bíró tanító-jelöltet rendes tanítóul megválasztotta. A mennyiben azonban a választási jkönyv az egyhker. 42—900. sz. határozatának megfelelően ez ideig beterjesztve nem lett: a választást, habár felebbezéssel megtámadva nincsen, meg nem erősíthettem, illetve, a meghívásra az engedélyt ki nem adhattam.

9. A bihari egyház f. évi aug. 7-ről Herczegh Kálmán orgonista tanítónak lemondását, — augusztus 16-ról pedig Farkas Lajos h. sámsoni tanítónak megválasztását bejelenti. A választás — miként a beterjesztett okmányokból kitűnik — szabályszerűen történvén és senki által meg nem támadtatván: a meghíváshoz az engedély kiadatott. A választás iratai előterjesztést nyernek.

10. Julius 23-ról Bod Ferencz csökmői lelkész Pongor László ideiglenes tanító eltávozását s szept. 30-ról pedig Szinok Dezső tanítójelöltnek, ki a pápai áll. tanítóképzőben ez év folyamán jeles osztályzatú s e mellett az orgonázásban kitűnő képesítésű oklevelet nyert — megválasztását bejelenti. A választási ügyiratok kifogástalan rendben lévén és senki által a választás meg nem felebbezettvén: nevezett tanító meghívására 1160. sz. a. az engedélyt megadtam. Véglegesítés czéljából azonban elő nem terjeszthetem a miatt, mert az egyh. törv. 431. §-ának, hogy t. i. mint nem felekezetünk tanító képzőjében nyert okleveles tanító — vallástani pótképesítésről bizonyítványt megszerezni tartozik — eleget nem tett. E hiány pótlására saját érdekéből fölhivatott.

11. Szept. 24-én Bíró Károly p.-ujlaki *ideigl. tanítónak* — *állásáról eltávozván* — *elbocsátó bizonyítványt adtam.* *E tanító helyét a p.-ujlaki egyház* Doma Gyula lelkész okt. 6-ról kelt jelentése szerint Bányai István tamásdai okl. tanítóval töltötte be. Szabályszerű és felebbezéssel meg nem támadva lévén a választás: 1189. sz. a. meghívásra az engedélyt megadtam. A végleges megerősítés azonban ez időszerint felfüggesztendő, mivel eskütételről — a melyet állítólag a szatmári egyh. megyében letett — bizonyítványt nem csatol. Egyébként a választás iratai a tárgysorozat megfelelő helyén előterjesztetnek.

12. Augusztus 29-ről 1067. sz. a. Szentpéteri Sándor

darvasi tanítónak elbocsátó bizonyítványt adtam, a ki hűséggel betöltött állásáról lemondását beletjesztette.

Az ekként üresedésbe jött tanítóságot a darvasi egyh. tanács pályázatra bocsátotta, de csak egyetlen jelentkezés történt. Arra a nehéz helyzetre tekintettel, hogy e körülmény folytán az egyház lelkész és tanító nélkül maradt: a pályázati határidő meghosszabbításától épen az egyház jól felfogott érdekéből — eltekintve nem kellett s ez évi szept. 18-ról 1123. sz. a. engedélyt adtam, hogy Sólyom József tanítójelölt, ki a debreczeni ref. főiskolában jó eredménnyel képesítő vizsgát állott ki két tantárgyat kivéve, amelyből vizsgára nem állott elő — egy évre ideiglenes tanítóul alkalmaztassék.

Nyilvánítás czéljából közgyűlésünk becses tudomására hozom, hogy egyhalmegyénk területén 1903. júliustól kezdődőleg 4 évre Bartha József b.-püspöki-i, továbbá: 1903. júliustól kezdve 3 egymásután következő évre Szücs Kálmán kismarjai és ugyancsak 1903. májustól kezdődőleg 5 évre Tóth Kálmán nagykeréki-i tanítóknak a szokásos korpótlékot a vall. és közokt. ministérium folyósította.

Végül kötelességet vélek teljesíteni annak bejelentésével, hogy Kiss István nagykeréki-i egyh. gondnokot, a ki egyébként a gondnokság alul leendő fölmentését nálam élő szóval is kérelmezte, miután ellene szabálytalan hivatali kezelés miatt feljelentés tételét: addig is, míg az ügy illetékes forumán végérvényes elbírálást nyer — épen az ügy érdekéből folyólag — a gondnoki teendők alul fölmentettem. Intézkedvén a nagykeréki-i egyházban, hogy a gondnok kötelességei ideiglenesen elláttassanak.

Végül tisztelettel hívom fel az egyhalmegye figyelmét, hogy az egyhker képviselők megbízatása lejárván, az új választás erre nézve elrendelendő leendő.

Tett intézkedéseimet s eljárásomat, midőn jóváhagyólag tudomásul venni kérem:

Kiváló tisztelettem nyilvánításával vagyok: a nagytiszt. és tekintetes egyhalmegyei közgyűlésnek

Nagyváradon, 1903. okt. 7.

alázatos szolgája:

Sulyok István,
esperes.

Az esperesi intézkedések jóváhagyólag tudomásul vétetnek.

A f.-vásárhelyi egyház építkezésére vonatkozólag utasittatik az egyháztanács, hogy ha a bejelentett terven esetleges változtatások tétetnének, azokat az elnökséghez bejelenteni tartsa kötelességének.

A siteri egyház az esperes felhívására még nem válaszolván, felhivatik, hogy a toronyépítésre vonatkozó üggyiratokat számadásával együtt terjessze be.

Az esperesi jelentésből részvétellel értesül az egyházmegye Szücs Endre volt nyüvedi tanítónak 37 évi szolgálata után történt elhunytáról. Az esperes megbizatik, hogy valakit szólítson fel életrajzának megírására.

65. szám. Az esperesi jelentés az egyhker. képviselők megválasztására hívja fel az egyhm. közgyűlést. Elnök a szavazást elrendelvén:

A szabályszerűen megejtett szavazás alapján, a szokásos 3 évi időtartamra egyházkerületi rendes képviselőkül: Szemes László egyházi és Miskolczy Ferencz világi tanácsbírák kijelentetnek; póttagokul Nádudvari Lajos és Kiss Elek választattak meg.

66 szám. Olvastatik az egyházak látogatásáról szóló következő esperesi jelentés:

Nagytiszteletű s Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

Egyházmegyénk második, ugynevezett őszi közgyűlésének tárgysorozatában mindenkor figyelemre méltó helyet igényel az esperesi időszakos jelentésnek az a része, mely az egyházlátogatások közvetlen tapasztalatai alapján az egyházmegye szellemi és anyagi életének hűségese és igazi képét van hivatva feltárni és megrajzolni. Azok a száraz és egymástól elkülönítetten álló statisztikai adatok, még ha olyan kicsinyeseknek látszanak is néha: jelentékeny tényezőül szolgálnak arra nézve, hogy belőlük és általuk egyházmegyénk belső és külső életének, életmozzanataiban a fejlődésnek és hanyatlásnak jelenségeit megállapíthassuk.

A szokásos évi canonica visitatio, egyházmegyénk területét négy kisebb körre osztva, a f. évi május hó 22-ikén kezdődött s befejezést nyert június hó 17-ikén. [Az egyházlátogatás nehéz és fáradságos munkáját nagytiszt. Bíró János, Szemes László, Nádudvari Lajos tanácsbíró, Lévai Mihály egyhm. egyh. jegyző és Konrád Géza lelkész urak voltak szivesek velem megosztani: illetve: 17 egyházközségben, a melyeket legjobb óhajomásom és törekvésem daczára közvetlenül meglátogatni nem tudtam, — e vizsgálat tisztét teljesíteni.

A vizsgálat eredményét részint az egyházlátogatási jegyzőkönyv, részint a küldöttség személyes tapasztalatai alapján megszerkesztett jelentésekből a következőkben vagyok szerencsés előterjeszteni.

I. Valláserkölcsei állapot

1. A vasárnapi istenítiszteletet 25 egyházban szép, 17-ben közép számmal látogatják hiveink.

2. Egyházmegyénk mind a 42 egyházában vasárnap délelőtt egyházi beszéd, — délután 25 egyházban kátémagyarázat, — 13-ban káté és bibliamagyarázat felváltva, — 2-ben kizárólag bibliamagyarázat, — 4-ben csak könyörgés tartatik; 2 egyházban pedig nincsen istenítisztelet.

Hétköznapi délelőtt mindennap reggelén könyörgés van 18 egyházban, föltételesen, t. i. ha hives jelennek meg: 13-ban; a hét valamelyik meghatározott napján: 3 egyházban, csak bűnbánó héten 4, és soha sincsen 4 egyházban. A hétköznapi délelőti isteni tiszteletek rendszeresen sehol sem gyakoroltatnak. Minden szombaton tartatik 1, csak bűnbánó hetekben 6 egyházban; a többi egyházban soha.

Bibliamagyarázat tartatik 5 egyház kivételével; még pedig adventtől husvétig hetenként kétszer 1, csak adventben 4 egyházban; hetenként egyszer adventben 23, adventben 8 és böjtvasárnaptól husvétig 1 egyházban.

3. Az urasztalához előkészítést, annak jelzésével, hogy minden 12 évet eltöltött gyermek konfirmáttatik, — 23 egyházban maguk a lelkészek, 19-ben pedig a lelkész felügyelete és irányítása mellett a tanítók végezik.

4. Urvacsorával élők száma az elmúlt év folyamán 23.441, vagyis a népességnek 44⁰/_o-a. Betegekhez kívánatra levitetik az Urvacsora 21, — s csak az urvacsoraosztás napján 21 egyházban.

5. Az egyházmegye területén sektariusok vannak és pedig 62 nazarénus 6 egyházban, 256 baptista 14 egyházban és felekezeten kívül állók 234-en 11 egyházban. Összesen: 542. Habár Mezökeresztesen, Nagyváradon és Kisjenőben számszerűleg kimutatva nincsenek: mégis elég megnyugvással állitható, hogy e részben az állapotok javulnak.

6. Az egyházi szertartásokat mellőzték: 8 egyházban, a keresztelést 18 esetben (3-ban számszerű kimutatás hiányzik); 7 egyházban az esketést 11 esetben (1-ben kimutatás nincsen); 8 egyházban a temetést 17 esetben, (2-ből számszerinti kimutatás nincsen). A multhoz képest habár csekély mértékben, de mégis javulást találunk; föltéve, a mi egészen valószínű, hogy más években is voltak egyházak, a honnan esetileg a szertartások mellőzése feltűntetve nem volt.

7. Visszás házas volt 9 egyházban 18 pár. A mi azonban sajnos: nem annak a jele, mintha a visszás házások száma fogyott volna. Hanem a megváltozott viszonyok között az ilyenek egyre gyéribben keresik fel lekipásztoraikat. Vadházások száma 299 egyén, 36 egyházban, Nagyvárad be nem számításával, a honnan ezekről kimutatás nem adható. Ha elfogadjuk, hogy 42 egyház közül csak 5 találkozik, a hol vadházások nincsenek: szinte megdöbbenünk, ha a tiszta erkölcsi érzés meghalványodását ily szembeszökően tapasztaljuk.

8. A szegényekről való gondoskodás úgy a mint egyh. törvényünk czélozza: csak 15 egyházközségben hajtatik keresztül; 27-ben végrehajtva a törvény nincsen, nagyobb részben azért, mert a politikai község látja el a szegény ügyet részint, mivel segélyezést igénylők nem találkoznak.

9. Iskolás gyermekek tandíjjal segélyezettettek 12 egyházban, a hol 111 gyermeknek 572.5 kor. adatott ki; 3 egyházban a tandíj engedtetett el. Tankönyv és ruhasegélyre 12 egyházban 498.35 kor. fordittatott, három egyház a segélyt számszerűleg nem mutatván ki.

10. Kegyes adományok:

Ártándon: Márton Róza emlékére 2 kor. Márton János és felesége 5 kor. Özv. Szendrei Bálintné emlékére 10 kor. a hagyatéki pénztár javára. Urasztalára bort ajándékoztak id. Dávid Imre és özv. Kozák Jánosné 5 kor. 40 fill értékben. Adomány összege: . . . 22 kor. 40 fill.

Berettyó-Szt-Mártonban: Az Urasztalához többen kenyeret adtak 9 kor. 60 fill. értékben. Közsükségletre: a közbirtokosság 24 kor. Orgonalapra: két egyén 2 kor. Harangalapra: többen 451 kor. 80 fill. (Mészáros Márton és neje: Nagy Zsófia 300 kor., Denki Józsefné 60 kor., özv. Vitális Józsefné 20 kor., özv. P. Nagy Sándorné 20 kor., Dancsházi László 20 kor., meg nem nevezve többen 31 kor. 80 fill.) Adomány összege: . . . 490 kor. 40 fill.

Biharon: Urasztali terítőre a konfirmándus gyermekek gyűjtöttek 25 kor. Egyes egyháztagok urvacsorai kenyeret adtak 24 kor. értékben. Néh. Darabant Ferencz hagyománya 20 kor., néh. Kovács Sándor 10 kor., néh. Szabó Sára 40 kor., Végh Erzsébet volt tanítónő egy terítő kendőt adományozott az urasztalára 50 kor. értékben. Adományozás összege: . . . 129 kor. — fill.

Bojton: Az Urasztalához többen kenyért adományoztak, a melynek pénzértéke: . . . 12 kor. — fill.

Borson: Egyházi czélra többen 110 kor. Urasztalához kenyeret és bort többen 20 kor. értékben. Adomány összege: . . . 130 kor. — fill.

Csatáron: Egyházi czélra többektől: . . . 40 kor. — fill.

Csökmön: Iparosok 30 kor. Sz. Kis István örökösei: 10 kor. Jenci Lajos 10 kor. Gyáni Ferencz községi jegyző orgona alap 50 kor. Adomány összege: 100 kor. — fill.

Élesden: Urasztalára kenyeret és bort adtak többen 30 korona értékben. Pusztai József magtár gyarapítására 1 véka búzát, templomjavításra 20 korona. Orgona alapra: Hencz Teréz r. k. nő 50 kor. ifj. Bai Mihály 3 kor. Garai György g. kath. 9 kor. Iparos ifjak testülete 12 kor. Néh. id. Dávid Mihály 200 kor. Összes adomány: 281 kor. — fill.

Fugyiban: Tankönyvekre Borsos István lelkész 47 kor. 50 fill. Adamik Mátyás ág. ev. 4 drb toronyablakot 40 kor értékben. Baki György ág. ev. 10 kor. Huri Béla r. kath. 4 kor. Kovács Károly 5 kor. 20 fill. S néhányan kevesebb összeget. Összes adományozás: 114 kor. 30 fill.

Fugyivásárhelyen: Urasztalához kenyeret és bort adtak többen, pénzértékben: 16 kor. — fill.

Furtán: Urasztalára többen kenyeret és bort 60 korona értékben. „Isten dicsőségére“ hagyott összeg: 276 kor. Természetben az egyház javára teljesített szolgálatok értéke: 38 kor. Más természetű adományok összege: 24 kor. Nevezetesebb hagyományozók: néhai özv. Juhász Antalné 10 kor. L. Juhász József 10 kor. Orbán Mihályné 10 kor. özv. Nagy Mihályné 10 kor. Erős József 10 kor. Kállai István 10 kor. Juhász András 10 kor. Máté János 50 kor. Özv. Csapó Jánosné 10 kor. Vámos Sándor 10 kor. Sólyom Balázs 10 kor. Török István 100 kor. Id. Juhász Péter a templom ajtókat befestette 16 kor. ér-

tékben s adományozott még 5 koronát.

Az adományok összege: 398 kor. -- fill.

H e g y k ö z k o v á c s i b a n : Zathureczky Albert egyházfenntartási alapra 10 köből, a hivek pedig 259 liter rozst 140 kor. 72 fillér értékben. Iskolás szegény gyermekeknek a „Szalárdi Takarékpénztár 20 kor. Urasztalára kenyeret és bort többen 32 kor. értékben. Az adományok értéke:

192 kor. 72 fill.

H e g y k ö z p á l y i b a n : Templom és toronyjavításból származott adósság törlesztésére téli és nyári legeltetési haszonbérből az egyháztagok 318 korona. Orgonaaalpra egy téli mulatság tiszta jövedelme 88 kor. 62 fill. Pályi Gyula és neje: Végh Erzsébet Bártfáról diszes urasztali terilőt. Adomány értéke:

406 kor. 62 fill.

N a g y k e r e k i b e n : Egyház czéljaira nt. özv. Szabó Károlyné 50 kor., Dózsa Gáspár 100 kor., Lévay Mihály 10 kor. Többen 22 kor. Összes adomány

182 kor. — fill.

N a g y s z á n t ó n : Ercsey Dezsőné, szül. Bige Irma ajándékozott egy urasztali ezüst poharat 70 kor. értékben. Lelkész és gondnok az urasztalára egész éven át kenyeret és bort 9 kor. értékben. Adomány összege:

79 kor. — fill.

N a g y v á r a d o n : Urasztalához kenyeret, bort és készpénzt mintegy 300 kor. 60 fill. értékben. Egyh. czélra befolyt adomány készpénzben: 553 kor. Adomány összege

853 kor. 60 fill.

P e l b á r t h i d á n : Urasztalára kenyeret adtak, Máté Lajos, N. Nagy Lajos, Máté Sándor, Berele Lajos, Ráduj Károly és Kiss Bálint; a melynek értéke

8 kor. 40 fill.

P ó s a l a k á n : Az urasztalához többen kenyeret és bort adtak. Értéke

10 kor. — fill.

Bihar püspökiben: Urasztalához kenyeret és bort adományoztak: özv. Szilágyi Jánosné, ifj. Faggyas Sándor, Rácz Imre, Herczeg János, Jakab Márton mintegy 45 kor, 60 fill. értékben. Urasztalára egy ezüst lányért ajándékozott 206 kor. értékben özv. Borsi Józsefné; Czibere Eszter Szegény gyermekek ruházására: Sipos István mérnök neje: Jakab Mária Nagyváradról 200 kor. Bognár Károly r. kath. kovácsmester 80 kor. Szülőörökitésre: id. Faggyas Sándor 3 kor. Hagyományok voltak: Jakab Imrétől 700 kor. Kabai Gábortól 200 kor. Összesen: 1364 kor. 60 fill.

Pusztajlakon: Templom fenntartására a község évi ajándéka 106 kor. Urasztalára: néh. id. Kálmán Lajosné 10 kor. Lukács Ferenczné 4 kor. Orgona alapra: Nagy Gergely 2 korona. Adomány összege 122 kor. — fill.

Réven: Egyh. czélra: Kaszó Gyula 10 kor. Rosenbaum Adolf 6 kor. pol. község 2 kor. Együtt 18 kor. Urasztalára kenyeret és bort többen 6 kor. értékben. A lelkészlak kerítéséhez czölöpöket adtak: G. Géczi János, Samu János, H. Géczi Mihály 12 kor. értékben. Összes adomány: 36 kor. — fill.

Síterben: Többen adományoztak 34 kor. — fill.

Szalárdon: Urasztalát ellátták kenyérrel és borral Veres István, Sipos János, Dr. Hevesi Vilmos 10 kor. értékben. Egyház fenntartási alapra hagyományoztak: Varga Sándor 30 kor. s ugyanerre ajándékozott Veres István 20 kor. Összes adomány: 60 kor. — fill.

Hegyközszáldobágyon: Többen az urasztalához kenyeret és bort; értéke 37 kor. — fill.

Hegyközujlakon: Urasztalához Bodó Mihály és neje kenyeret és bort 5 kor. és 40 fill. értékben, Bugyi Mihály bort 3 kor. értékben. Adomány összege: 8 kor. 40 fill.

Kisszántón: Özv. Kiss Mihályné: Vass Juliánra az urasztalára egy piros virágu szövött terítőt, a szószékre egy piros bársony terítőt adományozott 55 kor. értékben. Egyháztagek a templomtér körülkerítésére 98 kor. 20 fill. Egyházi czélra néh. id. Szücs Istvánné 10 kor. Szücs Mihály 10 koronát. Összes adományozás 173 kor. 20 fill.

Kisjenőn: Többen kenyeret az Urasztalához; pénzértékben 10 kor. — fill.

Lessen: Egyház közszükségletére egy táncmulatság jövedelme 34 kor. 90 fill. Harmonium alapra: Nagy Lajos 4 kor. Govrik Kálmán r. kath. birtokos 8 kor. Urasztalához kenyeret és bort: Cziáki Jánosné, Nyári Józsefné, Szabó Lajos, Konrád Gézőné, Keszthelyi Sándorné, és Kozma Imréné 20 korona értékben. Össze: en 66 kor. 90 fill.

M. Kakucsón: Urasztalához természetben járultak adományaikkal; pénzértékben 5 kor. — fill.

Mezőtelegden: Orgonaalapra többen 429 kor. 19 fill. Özv. Bácsi Bálintné hagyománya 80 kor. Urasztalára kenyeret és bort többen 50 kor. értékben. Lukács János 3000 db. téglát 96 kor. értékben s 1000 db. szőlőkarót 36 kor. értékben. Adomány összeg . . . 691 kor. 19 fill.

Mezőtelkiben: Urasztalára kenyeret és bort többen 16 kor. értékben. Harang alapra özv. Debreczeni Mihályné 20 kor. Ingyen iskoláztatásra Bulzán János gör. kel. 4 kor. Összes adomány 40 kor. — fill.

M e z ő k e r e s z t e s e n : Urasztalához Keresztesi Lajos, Madurkai Tivadar né szül. Sarkadi Gizella, K. Varga Lajos, Nagy Zsigmondné : Lovas Ágnes, Szigethy Elek, Juricskay Ákos, Harasztí Sándor részint kenyeret részint bort 48 korona értékben. Hagyományoztak egyházi célra : Venyige István 10 korona, Fábíán Lajos 6 kor. Szabó Mártonné : Antal Erzsébet 10 kor. Balogh Gáspárné Szöke Juliánna 10 kor. Köleséri Imre 4 kor. Erdei Andrásné : Kovács Mária 5 kor. Együtt 45 kor. Adomány összege :

93 kor. — fill.

S z e n t j á n o s o n : Urbéresek alapja javára 200 kor. Községi évi segély 160 kor. Egyházi mulatság jövedelme 56 kor. Orgona alapra 9 kor. Diszharangozásból 118 kor. Adomány összege :

543 kor. fill.

Z s á k á n : Urasztalához többen kenyeret és bort ajánlottak 15 kor. értékben. Egyházi célra adakoztak : néh. özv. Nagy Mihályné furtai lakos 10 kor. néh. Zsuró Tógyerné gör. kel. 10 kor. Z. Sásvári Mihály ifju 5 kor. Adomány összege :

40 kor. — fill.

J á k ó h o d o s o n : Buka Sándorné hagyatéka :

10 kor. — fill.

V á n c s o d : Urasztalára többen kenyeret és bort ajándékoztak ; pénzértékben :

26 kor. — fill.

Vagyis az egyházak templomi persely bevételeit figyelmen kívül hagyva, a kegyes adományok kitesznek : 6795 kor. 73 fill.

Az egyházak tulajdonát képező kegyes alapítványok pedig a takarékné magtárak terménykészletét is pénzértékben számítván fel (20—21000 kor. között) mintegy 233,533 kor. 38 fillérre rugó összeget képviselnek.

II. Az egyházak külélete.

Egyházmegyénk 42 egyházában az 1902. év folyamán 566 presbyter volt.

A presbyteriumok jegyzőkönyvei, a melyeket 11 egyházban a lelkész, 31-ben pedig a tanító vagy más világi egyén vezet, — mindenütt rendben találtattak.

Az egyházközségi közgyűlés a törvénynek megfelelő módon minden egyházban szervezve van.

Az egyházak anyakönyvei 39 egyházban jó állapotban találhatók, 2-ben tűrhető és Fugyiban az eredeti példány használhatatlan. A lelkészi hivatalok ellátva vannak mindenütt körleveles jegyzőkönyvekkel, H.-K.-Ujlak M.-Kakucs kivételével naplóval és postakönyvvvel. Az egyházi levéltár minden egyházban rendezve van s Fugyi-Vásárhely kivételével a vagyonleltár is megvan mindenütt. Az egyházak ingatlan tulajdonai, kivéve Pósalakát és Nagyváradot, a hol a telekkönyvvezés ügye folyamatban van, telekkönyvezve vannak. A felsőbb egyházi hatóság rendelete szerint vezetett számadások szabályszerűen megvizsgálva, elfogadhatók voltak minden egyházban, csak Pósalakán és Élesden nem. E számadások szerint a múlt évben a 42 egyház bevétele = 165,311.53 korona, kiadása = 139,303.14 korona, maradvány = 26,008.39 korona Hátrányban maradt egyházi és iskolai adó = 32,781.90 korona, alapítványi követelés = 7,990.35 kor. s bérletdíj = 440 korona. Az egyházak összes adóssága, — beszámítván a már 13 év óta folytonosan törlesztett nagyváradi 66,000 koronás amortizált kölcsönt, — 131,622 kor. 33 fillért tesz ki.

A belhivatalnokok kifizetve vannak 25, — kifizetetlenek 17 egyházban és pedig: Nyüveden, Csatáron, Siterben, H.-K.-Pályi, H.-K.-Száldobágy, N.-szántó, N.-Kereki, Pelbárhida, Fugyi, Kisjenő, Pósalaka, M.-Telki, M.-Kakucs, Rév, Élesd, Less és Váncsodon.

A közadók, egyhm. és egyhker. járulékok egyebütt mindenütt, csak H.-K.-Ujlak, Less és Pelbárhidán kifizetve nincsenek.

Egyházmegyénk területén az egyházi adózás a következő adókulcs szerint történik.

Csak párbér van	10 egyházban,
Csak osztályba sorozás	10 „
Csak áll. adó utáni %	2 „
Párbér és osztályba sorozás	10 „

Párbér és áll. adó utáni %	 3	egyházban
Osztályba sorozás és állami adó utáni %	2	„
Párbér, osztályba sorozás és áll. adó utáni %	2	„
Személyadó és áll. adó után %	 3	„

A költségvetés 11 egyházat kivéve, a hol vagy egyáltalában nem vagy csak segélylyel fedezi az évi szükségletet, — mindenütt kellő fedezetet nyújt a kiadásokra.

Az egyházi épületek közül a templom jó állapotban van 32, — javítást igényel 6, — s javítás alatt áll 4 egyházban. Az iskolaépületek jó karban vannak 25, — rosszak 3, — építést igényelnek 7 egyházban. Az iskola hét egyházban állami. A lelkészlakok jók 33, — türhetők 4, — építést igényelnek 4, — s építés alatt áll egy egyházban. Az egyházi épületek, a nagyváradiak kivételével a Fonciére, Pesti tűzbiztosító társulatnál vannak biztosítva mindenütt mintegy 662,126·23 korona összegig, a mely után évi járulék 1650·45 korona.

A temető, a mely befásítva és körülárkolt van, 36 egyházban az egyház tulajdona, 6-ban pedig a községé.

Új építkezés történt 10 egyházban 13,421 korona 56 fillér összeg erejéig, javításokra pedig a 42 egyházban 12,463·11 korona fordított.

III. Népiskolai adatok.

Egyházmegyénk területén tanköteles volt 6—12 évig fiu = 3392, leány = 3040, együtt = 6432. A népességnek 12·2 %-a.

Iskolába járt: fiu = 3193, leány = 2879, együtt = 6072. Vagyis a tanköteleseknek 94·4 %-a. Iskolát e tanköteles kor előtt elhagyta: fiu — 83, leány — 93, együtt = 176, azaz a tanköteleseknek 2·7 %-a. Teljesen iskolázatlan: fiu = 116, leány = 68, együtt = 184, vagyis a tanköteleseknek 2·8 %-a. Nagyobb számmal vannak ilyenek: Csökmő, Nagykereki, Rév, Szalárd, Váncsod egyházakban.

Tanköteles volt 12—15 évig: fiu = 1575, leány = 1061, együtt = 2636. Ezekből iskolába járt fiu = 1359, leány = 860, együtt = 2219. Nem járt iskolába: fiu = 216, leány = 201, együtt = 417. Nagyobb számmal voltak ilyenek: Csatár, Csökmő, Hegyközpályi, Kismarja

Rév, Pósalaka, Siter, Szalárd, Jákóhodos és Váncsod egyházakban.

Konfirmáltatott fiu = 386, leány = 445, együtt = 831, A népességnek 1·5 % a.

Egyházmegyénk területén van 13 vegyes osztályu felekezeti iskola, 10 iskola I—IV, 3 pedig I—V. osztálylyal. 18 fiu iskola I—VI, 3 fiu I—V; osztálylyal 22 leányiskola I—IV osztálylyal.

Iskoláinkban a vallástanítást is ide számítva, a tanítás 8-ban kitünő, 14-ben jeles, 23-ban jó, 21-ben elégséges 5-ben (pósalakai, váncsodi leány, furtai fiu, nagykereki-i fiu és leány) erősen kifogás alá eső.

Az egyházkerületi tanterv Pelbárhida kivételével mindenütt megtartva s az egyhker. tankönyvek 38 egyházban általában, 3-ban (Nyüved, Siter és J-Hodos) csak részben és egyben (Pelbárhida) épenséggel nem használtattak.

A tantermek felszerelése csak 4 iskolában teljes, H.-K.-Ujlakon semmi, a többiben hiányos. Ajtók, ablakok elhelyezése 20 egyház iskoláiban szabályosak, 13 egyházében nem. Az egészségügyi kívánalmaknak megfelelő 26 egyház iskolája s nem felel meg nyolczé. Ártándot kivéve ürszék van mindenütt.

A nem felekezetünk iskoláiba járó növendékeink valóságos oktatásban részesültek mindenütt. Csak Nagyváradon a Nogáll-féle intézetből nem lehet a növendékek névjegyzékét megkapni s H.-K.-Ujlakon saját hanyagsága miatt 2 gyermek nem látogatta a vallástani órákat.

IV. Belhivatalnokok és tisztviselők.

Egyházmegyénkben az 1902. év tartamán rendes lelkész volt 43; segédlelkész 2 és vallástanár 1.

A presbyterek mindenütt kifogástalanul jártak el tisztekben s az Isten házáat elismerésre méltóan gyakorolták.

A belhivatalnokok közötti jó viszony mind a 42 egyházban megvan.

V. Népmozgalmi adatok.

1	Született törvényes	fiu = 1003,	leány = 979,	együtt = 1982.
	törvénytelen	" = 122,	" = 115,	" = 237.
	Összesen fiu = 1125, leány = 1094, együtt = 2219.			

vagyis a szülöttek száma a népességnek $4\frac{23}{100}$ -át képezi, mely a multhoz képest esést mutat. A törvénytelen szülöttek az összes szülötteknek $12\frac{0}{100}$ -át (a multhoz képest emelkedés) teszik ki. A szülötteknek legnagyobb $\frac{0}{100}$ -a $5\frac{8}{100}$ van M.-Kakucson és a legkisebb $2\frac{8}{100}$ Siterben.

2. Áttért fi = 37, nő = 19, együtt = 76.

Ezek szerint szaporodási alap fi — 1162, nő = 1233, együtt = 2395.

3. Meghalt fi = 804, nő = 797, együtt = 1601, mely a népességnek $3\frac{05}{100}$ -át teszi ki. A halálozás legnagyobb $\frac{0}{100}$ -a volt Nagyváradon, a hol a lelkek számának $5\frac{4}{100}$ -át tette ki, melyen azonban enyhít az a körülmény, hogy itt a különböző kórházak emelik az elhaltak számát. Azután Borson, hol $4\frac{1}{100}$ - és Kismarjában szintén $4\frac{1}{100}$ -kal Legkisebb $\frac{0}{100}$ van Pusztatoldon $1\frac{4}{100}$, Kisjenőben és Paptamásiban $1\frac{6}{100}$.

4. Kitért 5 egyházban fi = 27, nő = 47, együtt = 74. Nagyváradon a kitérési esetek száma: 67.

5. Felekezeten kívülé lett 2 egyházban fi = 4, nő = 1, együtt = 5. Fogyasi alap tehát: fi = 835, nő = 845, együtt = 1680. Minélfogva a valódi szaporodás: fi = 327, nő = 366, együtt = 693. És így 1902. év végén a népesség: fi = 26279, nő = 26152, együtt = 52431.

6. Házasságra lépett tiszta ev. ref. pár 389, vegyes: 96, együtt: 485. Házasult a népességek $0\frac{92}{100}$ -a. Vegyes házasságok a házasságkötésnek $13\frac{13}{100}$ -át képezi. Vegyes házasságoknál reversalis adatott javunkra 21, kárunkra 18 esetben, a miből Nagyváradra 14 esik.

Mindazon helyeken, hol az egyházlátogató küldöttség a gyors intézkedés megtételét az egyház érdekében állónak találta: nem késett megfelelő utasítással szolgálni, vagy hozzám beterjesztett jelentésében az orvoslandó bajokra figyelmemet felhívni.

Igy mindenekelőtt a pósalakai lelkészt haladéktalanul utasítottam, hogy az egyház anyakönyveit, a melyeket a törvényes rendelkezés ellenére jóformán az egész 1902. és 1903. év folyamán, az egyházlátogatás napjáig nem vezetett: hozza rendbe, s erről jelentését hozzám terjessze be, a mi tényleg meg is történt.

A pósalakai egyházból, minthogy a számadási napló és a presbyteri határozatnak gondnokot fölmentő számadatai nem egyeztek, az újból megvizsgált, — ugyszintén Élesdről, mivel a küldöttség megjelenésekor a számadás előkészítve nem volt, — a záros határidőig megvizsgált egyházi számadásokat felülvizsgálás czéljából az esperesi hivatalhoz kívántam. E tekintetben mindkét egyház a felhívásnak kifogástalanul eleget tett.

A fugyivásárhelyi egyház vagyonelettárának elkészítésére, valamint az egyházi számadások kapcsán az alapítványok megvizsgálására utasítva lett.

Habár a nagymérvű iskolamulasztásokra az egyházlátogató küldöttség mindenütt felhívta a presbyteriumok figyelmét, mindennek daczára kérem kell a nagytiszteletű s tekintetes egyházmegye közgyűlését, hogy tekintélyével és erkölcsi súlyával oda hatni méltóztassék, hogy az iskolamulasztások s itt-ott megdőbbentő száma a teljesen iskolázatlan gyermekeknek, megszüntethető legyen. Valamint komoly intelemben részesitessenek mindazok a tanítók, a kik akár a tanítás terén erősebb kifogás alá estek, akár az iskolavezetés körül a felsőbb egyházhatósági utasításoknak köteleességszerűleg érvényt nem szereztek.

Végül nem késem hangsúlyozni, hogy a lessi anyaegyház számbeli hanyatlása oly rohamos és kétségbeejtő, hogy ha e ponton a missióköri lelkészség szervezve nem leend, nagy fontosságu egyházi érdekek vannak és lesznek veszélyeztetve.

Jelentésemnek szives tudomásul vételét s egyben a kért intézkedés megtételéért esedezve, vagyok

a nagytiszteletű s tekintetes egyházmegyei közgyűlésnek

Nagyváradon, 1903. október 8.

alázatos szolgája

Sulyok István,
esperes.

Egyházmegyei életünk hü képét minden tekintetben hiven rajzoló esperesi jelentésnek egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétele elhatároztatik. Helyesléssel fogadja a közgyűlés gondnok urnak azon indítványát,

hogy az esperesi jelentések ezután gyűlés előtt nyomassanak ki s minden egyháznak s egyházmegyei tisztviselőnek előre megküldessenek, hogy az azokban előforduló lényeges ügyekről a közgyűlés előre tájékozódást szerezzen.

67. szám. Az esperesi jelentés azon része, mely a nagymérvű iskolamulasztásokra és csekély eredményt tanúsító tanítókra hívja fel a figyelmet

szomoruan vételik tudomásul s egyszer-smind utasíttatnak a kebelbeli presbiteriumok és iskolaszékek, hogy az iskolamulasztókkal szemben erélyes eljárást kövessenek. A jelentésben felsorolt tanítók pedig komolyan megintetnek s felhivatnak, hogy esküjökhöz hiven nemes hivatásuknak lelkiismeretesen megfelelni igyekezzenek.

68 szám. Azon szomorú tény, melyre az esperesi jelentés a lessi egyház kebelében rámutat, hogy t. i. a kisdéd anyaegyház fenntartó tagjai elszegényedés és ebből következő kiköltözés által annyira megfogytak, hogy az egyháztagok száma már csak mintegy 100 tagból áll:

arra indítja az egyházmegyét, hogy az egyházkerület útján a konventhez azon sürgős kérelmét intézze, hogy a tervbevevett lessi missiói lelkészi állomás haladéknélküli felállítása iránt az intézkedések tétessenek meg.

69. szám. Esperes jelenti, hogy az elhunyt Szabó Károly esperes érdemeit megörökíteni czélzó alapítványra a beküldött gyűjtőiveken eddig 515 kor. 22 fillér folyt be, mely összeg takarékpénztárban van elhelyezve, a továbbiakra pedig — mivel néhány gyűjtőiv még nem érkezett be: intézkedést kér.

Az eredmény örvendetes tudomásul vétetik, a künn levő iver bekérése elhatározatik, hogy a gyűjtés eredménye elszámolható s az alapítvány rendeltetésének — a f. év végéig — átadható legyen.

70. szám. Az egyházmegyei közgyűlés által a közgazgatási pénztár átadására kiküldött bizottság jelentésé-

ben beterjeszti, hogy megbízatása szerint a pénztárt a közpénztárral együtt kezelt alapokkal együtt Zsigmond Ferencz közpénztárnoknak átadta s minden alapot rendben talált.

Az eljáró bizottság jelentése tudomásul vétetvén, az átadási jegyzőkönyv egyik példánya közpénztárnoknak átadatik, a másik példány levéltárba helyeztetik.

71. szám. Ugyanazon bizottság jelenti, hogy az esperesi levél- és irattárt megválasztott esperes kezelése alá adta.

Az aláírt átadási jegyzőkönyv levéltárba tétetik s az átadásnál felmerült 4 kor. 60 fill. költség a közpénztárból kiutaltatik.

72. szám. A tisztujtás alkalmával beadott hibás szavazatokért jelentéstételre kötelezett egyházak:

miután elfogadható mentséget felhozni nem tudnak, a birság befizetésére köteleztetnek.

73. szám. A sárréti egyházlátogató küldöttség jelenti, hogy a váncsodi egyház tökesegélyének elszámolását megvizsgálván, meggyőződött, hogy az 5800 korona rendeltetésére lett fordítva, amennyiben az egyház abból a templomjavításra felvett kölcsönöket törlesztette.

A jelentés helyeslő tudomásul vétele után a váncsodi egyháznak a számadás alól a felmentvény megadatik.

74. szám. Ugyancsak az egyházlátogató küldöttség jelentésében azt a javaslatot terjeszti elő, hogy mivel a mezőtelki legelő ügyben békés megoldás a presbytérium magatartása következtében nem remélhető: a vita tárgyát képező illetőséget eladás útján kell értékesíteni.

Az esperes felkéretik, hogy a levéltárból az ügyiratokat összeszedvén, azokat terjessze a közgyűlés elé, hogy azok alapján a pert meglehessen indítani.

75. szám. A tavaszi egyházm. közgyűlés 44. számú határozatával az egyházlátogató küldöttség a pusztatoldi iskolaépítés felől jelentéstételre hivatván fel: beterjesztett jelentésében előadja, hogy az építés körüli eljárás a tör-

vényes kellékeknek nem felel meg; mert míg a presbytérium 72—902. sz. határozatával az építést az 1903. évre határozta el; az 1902. év ápr. 13-án tartott közgyűlés hatáskörét túllépve, az építést sürgősen megkezdeni elhatározta s fedezet hiányában a takarékbetétek ideiglenes felhasználása mellett azt meg is kezdte anélkül, hogy az egyházmegye jóváhagyását kérelmezte volna; ezenkívül az építőmesterrel csak szóbeli szerződést kötött s bár a szerződéskor kikötött 2200 koronában pótmunkák is vannak felsorolva, vállalkozó most pótmunkák végzéséért az egyház ellen 160 korona követeléséig pert is indított.

Miután a törvényes eljárás mellőzésével végzett építés, szakértői felülbírálás nélkül vételezt át s a munkálat végzéséből esetleg az egyháznak kára is származhatik: a küldöttség jelentése alapján a lelkész és presbiterium nyilatkozattételre hivatnak fel, hogy miért mellőztettek az építés körül a megszabott feltételek? s az esperes felhatalmaztatik, hogy szükség esetén ezen nyilatkozat alapján a további eljárást indítsa meg.

76. szám. A jelen gyűlés alkalmával is tapasztaltatván, hogy az építkezéseknél a presbiteriumok nem tartják meg az egyházi törvényekben előirt szabályokat, sőt sokszor az egyház tőkéit is felhasználják:

végzésileg kötelezi az egyházmegye a kebelbeli lelkészeket és egyházakat, hogy az építkezés körül a szabályos formákat fegyelmi eljárás terhe alatt megtartani kötelességöknök ismerjék; sürgős esetekben pedig az elnökség beleegyezését kikérni el ne mulasszák s egyszersmind jelentsék, hogy az egyházközségi gyűlések határozatképesek voltak-e?

77. szám Magyar Mihály pósalakai lakos az általa 1897-ben fizetett 100 frtnak tartozásából való leírását kérelmezvén: az egyházmegyei ügyész és gyámpénztárnok ez ügyben jelentéseikben kimutatják, hogy a fenti összeg nem tőketörlesztésre, hanem a hátralékos kamatok rendezésére és perköltségekre számoltatott el.

Miután a betérjesztett iratokból kitűnik, hogy a kérdéses 100 forintból késedelmi kamatokra 96 frt 96 kr. különbözetet még kérvényezőnek kellett pótolnia, hogy a perköltség is kiegyenlítve legyen: kérvényével elutasítatik.

78. szám. A körösvölgyi kör javaslata alapján az egyetemes lelkész értekezlet indítványba hozza, hogy az 1893. év őszétől kezdve mai napig egy tárgymutató készíttessék az egyházmegyei jegyzőkönyvekhez.

Miután a tárgymutató szükségét az egyházmegyei gyűlés is belátja, annak elkészítésére Veress István egyházmegyei jegyző kéri fel.

79. szám. Olvasztatott a nagyváradai ev. ref. leány-internátus igazgató bizottságának a lefolyt 1902—1903. tanévről betérjesztett jelentése, melyből kitűnik, hogy a lefolyt tanévben a növendékek száma 33 volt és pedig lelkész leánya 16; tanító leánya 6 s különböző foglalkozású szülék gyermeke: 11; vallás szerint ev. ref. vallású volt 31; ág. h. ev.: 1; izraelita: 1; tanulmányra nézve járt az Orsolya zárda tanítóképzőjébe 13; s a községi polgári leányiskolába 20 növendék; kitűnő osztályzatot szerzett 16; jeles osztályzatot 9; jó osztályzatot 4; s elégségest 3 növendék.

Kiemeli a jelentés, hogy a növendékek vallás-erkölcsi nevelésére szigorú gond fordított, hogy a német nyelv gyakorlása céljából ez évben is egy német nő tartatott; hogy különböző zenenemek kultiválása céljából bejáró zenetanárok alkalmaztattak; hogy az egészségügyi követelményekre is kellő figyelem volt s e tekintetben panaszra nem volt ok; végül anyagiakra nézve, hogy a kiadásokat a házi pénztár teljesen fedezte, sőt a bevételekből telt még 3 növendék kedvezményes elhelyezésére is.

A jelentés örvendetes tudomásul vétetik.

80. A nagyváradai ev. ref. leány internátus igazgató bizottsága betérjeszti az intézet 1903—1904. évi háztartásának költségelőirányzatát, mely szerint előirányoztatik:

A) Személyi kiadásokra:

1. Igazgatónő évi tiszteletdíjára 1000 kor.

2. Házvezetőnö évi fizetésébe	400 kor.
3. Intézeti orvos tiszteletdíjába	100 „
4. Német háziasszony évi fizetésébe	300 „
5. Cselédek fizetésébe	520 „

B) Dologi kiadásokra:

1. Élelmi czikkekre	8640 kor.
2. Szünidei átalány igazgatónő és házvezetőnőnek	160 „
3. Tűzfára felvágatással	800 „
4. Világításra	400 „
5. Adó, biztosítás stb.	150 „
6. Beszerzésekre lámpák, villanyvezetékek stb. .	1400 „
7. Épület fentartására	300 „
8. Eökre nem látottakra	400 „

Összesen: 14570 kor.

C) Fedezet gyanánt:

1. 26 növendéktől à 300 kor.	7800 kor.
2. 7 „ à 400 „	2800 „
3. 2 „ à 500 „	1000 „
4. 3 „ à 200 „	600 „
5. Járulék 38 növendéktől à 14 kor.	532 „
Egyházkerületi segélyből	2000 „

Összesen: 14732 kor.

vagyis maradvány volna: 162 korona

A betérjesztett költségelöirányzatot az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyja s tudomásvétel céljából a múlt tünévről szóló jelentéssel együtt az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni rendeli.

81 szám. A nagyváradai ev. ref. leányinternátus igazgató-bizottsága bejelenti, hogy az intézetnél megüresedett igazgatónői állásra özv. Bögös Lajosné választatott meg, ki megválasztását azon ünnepélyes kijelentéssel köszönte meg, miszerint állásában minden erejét s tehetségét az intézet fejlesztésére s a növendékek vallásos kiképzésére fogja fordítani.

A közgyűlés a választás eredményét örömmel veszi tudomásul s az igazgatónőt fontos állásában melegen üdvözli s a vá-

lasztást tudomásvétel végett felterjeszti az egyházkerülethez.

82. szám. Bemutattatott a bizottsági elnökség idevonatkozó jelentése kapcsán az egyházmegye tanügyi bizottságának ez év október hó 13-án tartott üléséről felvett jegyzőkönyv, melynek első négy pontja a mindinkább szaporodó iskola mulasztások megakadályozása, a tanítóknak a körü értekezleten való megjelenésre pénzbírság terhe alatt kötelezése, a vallás és ének tanításnak az egész egyházmegye területén lehetőleg egyöntetűvé tétele s végül Hornyánszky Pál körü iskola látogató tag emlékének megörökítése s helyének betöltése iránt kér a közgyűléstől intézkedést, körü iskola látogató világi tagul Bíró László h.-k.-ujlaki jegyzőt ajánlván.

Az egyházmegyei közgyűlés az iskolamulasztások ügyében az esperesi jelentés kapcsán már határozván — ezen pont mellőzésével, a második előterjesztésre nézve határozatilag kimondja, hogy az egyházmegye kötelekébe tartozó tanítók a körü értekezleten pénzbírság terhe alatt megjelenni kötelesek; a vallás és énektanítás lehetőleg egyöntetűvé tételét maga részéről is szükségesnek tartván, felhívja a tanügyi bizottságot, hogy ezen kérdést a körü értekezleten tanulmányoztassa s a tanulmányok alapján tegyen a közgyűléshez véleményes javaslatot; végül Hornyánszky Pál iskola látogató tag elhunytát részvétellel veszi tudomásul s az áldozatkész egyén emlékét jegyzőkönyvében megörökíti s helyébe Bíró László hegyközujlaki jegyzőt megválasztja.

83. szám. Olvastatott a körös nagyrévi missziói körlelkész kétrendbeli időszaki s az 1902 1903. évre vonatkozólag összesített jelentése, melynek melléklete gyanánt az utasításban megjelölt családkönyvet, utazási naplót s tankötelesek jegyzékét beterjeszti.

Az utazási napló szerint a lelkész a misszió területén egy év alatt 50 ízben fordult meg és pedig 27 ízben lelkészi functiót is végzett, — közli, hogy a misszió terüle-

tén a lélekszám ez idő szerint 325; a múlt évihez képest tehát 19-el szaporodott, a szaporodásból esik születésre 4, beköltözésre 15; tanköteles van 54 és pedig 30 fiu, 24 leány, kik közül 4 nem jár iskolába s 25 állami iskolába jár. Jelentést tesz a 34/903. számú közgyűlési határozatra s erre hivatkozással kér kiosztásra a kőszori füzetekből 30, Csiky Lajos „Hit, remény és szeretet“ imakönyvéből 5 példányt. Általában a valláserkölcsei állapotokat a misszió területén örvendetes fejlődésben látja, az istenitiszteleteket a hivek távolabb vidékekről is örömet és nagyszámmal látogatják s épen azért igen kívánatos volna már a révi templomban egy karzat felállítása, mire az egyház több ízben eredménytelenül kért közalapi segílyt.

A közgyűlés a misszió körüli lelkes buzgó működését s hivatása fontosságának átérzését igazoló jelentéseket ez uttal is megnyugvással veszi tudomásul s engedélyezi a javaslatba hozott vallásos könyveknek a közpénztár terhére való beszerzését és kiosztását.

84. szám. Bemutattattak a jákóhodosi megüresedett lelkészi állás betöltésére vonatkozó ügyiratok melyekből kitűnik, hogy az állásnak meghívás utjáni betöltése nem sikerült, a pályázat meg lett hirdetve, melynek alapján május 10-én 11 pályázó közül mindenben szabályszerű eljárással lelkészszé egyhangulag Szabó István magyar-csaholyi lelkész választatott meg, a ki állását már elfogalta s beköszönő beszédét ez év július hó 26-án tartotta meg.

A közgyűlés a választás eredményét tudomásul veszi, a jelenlevő lelkészt szívélyesen üdvözölve — állásában megerősíti s felhívja úgy őt, mint a választó egyházat a szokásos változási díjnak befizetésére.

85. szám. Bemutattattak a bihari, p.-ujlaki, b.-püspökii egyházakban megüresedett tanítói állások betöltésére vonatkozó ügyiratok.

A közgyűlés Farkas Lajos sámsoni kántortanítónak a bihari; Bányai István tamás-

dai tanítónak a puszta-ujlaki; Albisi Erzsébet bihar-püspöki-i ideiglenes tanítónőnek rendes tanítónő gyanánt a bihar-püspöki-i egyház tanítójává végleges állással történt megválasztását jóváhagyja, nevezetteket állásukban megerősíti, felhíván ugy az egyházakat, mint megválasztott tanítókat a változási, illetőleg bekebelezési díjak befizetésére, továbbá arra, hogy a kik közülök még hivatalos esküt nem tettek volna, vagy annak letételét igazolni nem tudnánk, a legközelebbi egyhalmegyei közgyűlésen eskütétel végett jelentkezzenek.

86. szám. Beterjesztettek a mező-telki-i ev. ref. egyház számadásai 1902. évről a Sorbán Jánosné-féle alapítványra s 1903. évről az iskolai pénztárra vonatkozólag.

A bemutatott s az egyháztanács által már megvizsgált s helyesnek talált számadások tudomásul vétetnek s a közgyűlés által is jóváhagyatnak.

87. szám. A nagyszalontai ev. ref. egyházmegyének átirata egyházmegyénknek a körlelkézségek felállítása ügyében hozott 33/1903. sz. határozatára vonatkozólag.

A közgyűlés örvendetes tudomásul veszi a nagyszalontai egyházmegyének azt a határozatát, a melylyel beleegyezését adta ahoz, hogy az eddig a nagyszalontai ev. ref. egyházmegyébe kebelezett Rojt Oláh Szent-Miklós és Vizesgyán községek a hatékonyabb lelki gondozás céljából a bihari ev. ref. egyházmegyéhez csatoltassanak át. — Utasítja egyszersmind ez alkalommal esperesét, hogy a megkereső egyházmegyét kérelméhez képest egyházmegyénknek a körlelkézségek ügyében hozott minden egyes határozatáról esetről-esetre értesitse.

Mely véghatározat Sulyok István esperesnek miheztartás végett kiadatik.

88. szám. A zsákai ev. ref. egyházközség tanácsa

keterjeszti a zsákai ev. ref. egyháznak a templom és torony megújítása, valamint a lelkészlak átalakítása tárgyában hozott határozatait.

Az egyházmegye közgyűlése utólagosan jóváhagyja a zsákai ev. ref. egyháztanácsnak és egyházközségnek azokat a határozatait, a melyeknek értelmében négyezer háromszáz tizennyolcz korona vállalati összegért a templomot és tornyot megújította és a lelkészlakot átalakította és megengedi, hogy az építkezés költségeinek fedezésére az egyház kezelése alatt levő alapokból legfőlebb két év alatt visszafizetendő egyezer ötszáz korona kölcsönt felvehessen. Miről a zsákai ev. ref. egyház tanácsát jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

89. szám. A kisszántói ev. ref. lelkész utólagos jóváhagyás végett beterjeszti a kis-szántói ev. ref. egyháznak a templom javítási ügyében hozott határozatait.

Az egyházmegye közgyűlése utólagosan jóváhagyja a kisszántói ev. ref. egyháztanácsnak és egyházközségnek azokat a határozatait, a melyeknek értelmében az egyház pénztárából fizetett 90 koronáért, a község által adott 400 koronáért, a br. Königswarter Hermann által adományozott 400 koronáért és a hivekre a meghatározott kulcs szerint 3 évre kivetett 1200 koronáért, összesen : 2090 koronáért a templomot kijavította.

Az egyházmegye közgyűlése ez alkalmából br. Königswarter Hermannnak nagylelkű adományáért mély köszönetét fejezi ki és ezen körülményről őt esperese által értesíteni rendeli.

Miről Sulyok István esperest és a kisszántói ev. ref. egyháztanácsát jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

90. szám. A furtai ev. ref. egyházközség tanácsa

jóváhagyás végett beterjeszti a leányiskola építési ügyében hozott határozatokat.

Az egyházmegye közgyűlése jóváhagyja a furtai ev. ref. egyháztanácsnak és egyházközségnek a leányiskola ujjáépítését elrendelő határozatait és esperesét megbizza, hogy a bemutatandó terv és költségvetés alapján az építésre az engedélyt adja ki.

Miről Sulyok István esperest és a folyamodó egyházközséget jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

91. szám. A pusztatoldi lelkész beterjeszti az egyház iskolaépítés költségeinek kivetése tárgyában hozott határozatait.

Az egyházmegye közgyűlése a pusztatoldi ev. ref. egyháztanácsnak és egyházközségnek azokat a határozatait, a melyek szerint az iskolaépítési költségeinek fedezésére 2000 koronát az egyháztagokra 3 egymásután következő évre a megállapított kulcs szerint kivetettek — ezennel jóváhagyja.

Miről a pusztatoldi ev. ref. egyháztanácsát jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

92 szám. A bihar-püspöki-i ev. ref. egyházközség tanácsa jóváhagyás végett beterjeszti az egyháznak 15 százalékos pótlódó kivetését elrendelő határozatait.

Az egyházmegye közgyűlése a bihar-püspöki-i ev. ref. egyháztanácsnak és egyházközségnek azokat a határozatait, a melyekkel az egyház és iskola faszükségletének elszállítására az egyháztagoknak pénz és buzaadója után 15 százalékos pótlódó kivetését elrendelte — ezennel jóváhagyja.

Miről a bihar-püspöki-i ev. ref. egyháztanácsot jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

93. szám. A pelbárhidai ev. ref. egyház a tanító föld javadalmazásának 5 év tartamára készpénzzel való megváltásának engedélyezését kéri.

Az egyházmegye közgyűlése a pelbárhidai ev. ref. egyháztanácsának és az egy-

házközségnek azokat a határozatait, a melyek szerint a tanító föld javadalmazásának öt év tartamára évi 220 koronával leendő megváltását kimondotta — jóváhagyja és megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez pártolólág fölterjesztetni rendeli.

94. szám. Az élesdi lelkész jelentése az élesdi állami elemi iskolában az ének és vallástani tanítására vonatkozólag tett intézkedésekről.

A tett intézkedéseket az egyhalmegye közgyűlése jóváhagyólag tudomásul veszi.

95. szám. A lessi egyház engedélyt kér arra nézve, miszerint a Pálinkási-alap 1800 kor. összegén — tekintettel annak jelenlegi csekély jövedelmére — alkalom adtán földet vásárolhasson s azt, mint lelkészi javadalmi alapot az egyház tulajdonába bekebelezhesse.

A közgyűlés a lessi egyház kérelmét teljesíthetőnek találja s elvileg elfogadja, hogy kedvező körülmények között a Pálinkási-alap földvásárlásra fordítható legyen; önként értetvén, hogy ez a jóváhagyás, az egyházmegye jogát nem érinti.

96. szám. Ugyancsak a lessi egyház aziránt kérvényez, hogy a takarékmagtár eddig szabályzata ellenében jövőben az alap állaga 30 köbölben állapíttassék meg s az azon felüli gabona eladási árából egyház fentartási alap létesíttessék, melynek kamata az egyház közszükségleteinek a fedezésére lenne fordítható.

A közgyűlés a lessi egyház nyomasztó anyagi helyzetére való tekintettel a kérelmet teljesíti s megengedi, hogy a takarékmagtár állaga 30 köböl lehessen s az azon felüli gabona eladási árából egyházfentartási alap létesíttessék.

97. szám. Ugyancsak a lessi egyház kérelmezi, hogy a vallástani tanítás sikeresebbé tétele czéljából a 109 kor. 61 fillért kitevő egyházi iskolai alap kamatából a szegény szülők iskolába járó gyermekeit vallástani kézikönyvekkel láthassa el.

A közgyűlés a kérelmet teljesíti s meg-

engedi a jelzett alap kamatából az iskolába járó szegény növendékeknek vallástani kézi könyvekkel való ellátását.

98. szám. Az egyházmegye 33 1903. sz. végzésének megfelelőleg a lessi, kisjenői, nagyvárad, szentjánosi, mezőtelegdi és borsi egyházak lelkészei beterjesztik jelentéseiket a hozzájuk tartozó szórványok lelki gondozása tárgyában.

A közgyűlés a jelentéseket tudomásul veszi s belőlök jóleső megnyugvással állapíthatja meg azon öröndetes tény, miszerint a lelkészek a szórványok lelki gondozását az eddiginél fokozottabb mértékben teljesítik. A szórványok végleges beosztása tárgyában akkor fog határozni az egyházmegye, ha az összes jelentések beérkeznek.

99. szám. A pósalakai egyház jelenti, hogy eddig telekkönyveletlen ingatlanainak telekkönyvezéséhez a szükséges lépéseket megtette.

Helyeslő tudomásul vétetik.

100. szám. A váncsodi ev. ref. egyház az egyházmegye 61—1903. sz. végzése értelmében előterjeszti, hogy Váncsod község testülete a községi pénztár terhére az ismétlődő iskolát felállította.

Tudomásul szolgál.

101. szám. Hager Miklós volt darvasi, jelenleg zeherjei lelkész azon kérelemmel járul a közgyűlés elé, hogy a bihari egyházmegye lelkészgyámoldájának ezután is tagja maradhasson s a befizetéseket minden év október 1-én teljesíthesse.

A közgyűlés Hager Miklós zeherjei lelkész kérelmét azon kikötéssel teljesíti, hogy a lelkész gyámoldába való befizetéseket minden év július havában eszközölje.

102. szám. A „Siketnémaakat Gyámolító Debreczeni Egyesület” tanácsa azon kérelemmel keresi föl egyházmegyei közgyűlésünket, hogy a nevezett emberbaráti intézményt támogatásban részesíteni sziveskedjék.

Közgyűlésünk áthatva ezen nemes intézmény fontosságától s másfelől azon tény-

től, hogy egyházkerületünk központján protestáns vezérférfiak vállalkoztak a társadalom legszerencsétlenebbjeinek a gyámolítására: 10 koronát szavaz meg közpénztárából erre a célra, másfelől pedig felszólítja a kebelbeli egyházakat, miszerint ezen jótékony egyesület részére szánt adományait a canonica visitatio alkalmával szolgáltatásuk át.

103. szám. A tiszántuli ev. ref. egyházkerület 26 1903. sz. végzése értelmében beterjesztik a kebelbeli egyházak előterjesztéseiket a szegény iskolás gyermekek ruhával és étellel való ellátása ügyében.

A mennyiben a közgyűlés az eddigi beérkezett jelentésekből nem alkothatott általános véleményt e nagy fontosságú ügyre nézve: határozatilag kimondja, miszerint a szegény iskolás gyermekek ruhával és étellel való ellátása tárgyában a tavaszi egyházkerületi közgyűléshez teszi meg előterjesztését s ezen körülményt bejelenti az egyházkerületnek.

104. szám. Közgyűlés elé terjesztettek a különböző segélyek tárgyában benyújtott kérvények.

a) Közalapi egyszersmindenkori segélyezés céljából:

1. Józsa Gábor pósalakai lelkész, tekintettel súlyos anyagi helyzetére, továbbá az utóbbi időkben szenvedett súlyos veszté ségeire, 400 koronáért kérvényez.

Folyamodó kérvényét az egyházmegyei közgyűlés pártolólág terjeszti fel az egyházkerülethez.

2. A pósalakai egyház az iskola javítása végett fölvetett adósság törlesztésére 200 koronát kér.

Ismerve a közgyűlés a pósalakai egyház szegénységét, zilált viszonyait, ajánlólag terjeszti fel kérvényét.

3. A körös-nagy-révi egyház adósságainak törlesztése és közszükségletének a fedezésére 200 korona segélyt kér.

Tekintve a körös nagyrévi egyház fontos missióját, szegény anyagi helyzetét, vé-

gúl azon körülményt, hogy hivei egy részének a buzatermése a f évben teljesen elégett: a legmelegebben ajánlja kérvényét az egyházkerület figyelmébe.

4. A pelbárhidai egyház a költségvetésében mutatkozó hiány fedezésére: 321 kor. 75 fillért kér.

Mint a létfenntartásért súlyosan küzdő szegény egyházat közgyűlésünk melegen ajánlja.

b) A Ref. segélyegylethez:

a m.-kakucsi, körös-nagyrévi, fugyivásárhelyi, pelbárhidai, lessi, — mindmegannyian nehéz anyagi helyzettel küzdő egyházak kérvényei — pártolólág terjesztetnek fel.

c) Rendkívüli államsegélyre:

Doma Gyula p-ujlaki, Ács Endre m.-kakucsi, Sziky Ádám fugyivásárhelyi lelkészek kérvényei annak kiemelésével terjesztetnek fel pártolólág, miszerint az őket ért súlyos anyagi veszteségek következtében nagy mértékben rá vannak utalva a rendkívüli segélyezésre.

A 62—79 számokat jegyzette Lévai Mihály. egyházi jegyző.

A 79—87 " " Tatár Zoltán világi "

A 87—95 " " Hegyesi Pál " "

A 95—104. " " Veres István egyházi "

Hitelesítettett Nagyváradon, 1903. október 18.

Sulyok István,

esperes.

Ritoók Zsigmond,

egyh. gondnok.

Hegyesi Márton,

tanácsbíró.

Miskolczy Árpád,

tanácsbíró.

A bikari ev. ref. egyházmegye közigazgatási bírósága 1903. október hó
15-én Nagyváradon tartott ülésének

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

Ritoók Zsigmond világi elnök az ülést megnyitván, tárgyalásra kitüzi

I., Kiss István n.-kerek-i egyházközségi gondnok választása ellen Mersány Elek n.-kerek-i egyházközségi tag által benyújtott felebbezést.

A bíróság Sulyok István esperes és Ritoók Zsigmond gondnok kettős elnöksége alatt : Csák Máté, Csillag Lajos, Hegyesi Márton, Kiss Elek, Miskolczy Árpád, K. Nagy Sándor, Nádudvari Lajos és Szemes László tanácsbírák-ból és Hegyesi Pál jegyzőből alakul meg.

Előadó : Nádudvari Lajos.

Ritoók Zsigmond elnök mindenekelőtt megállapítja, hogy a felek, Kiss István és Mersány Elek szabályszerűen megidéztettek és megjelentek.

Ezután előadó ismerteti az ügyet.

Kiss Istvánt a nagykerek-i egyházközségnek az 1903. évi május hó 10-én tartott gyűlésében választották meg gondnoknak. A választás az 1902—1903. egyházi évre egybeállított választói névjegyzék alapján történt, a mi azonban nem kifogásolható, mert az új névjegyzék ekkorára már csak az idő rövidsége miatt sem készülhetett még el. Hogy a régi névjegyzék szabályszerű volt-e, illetve, hogy az évközben történt változásokat azon átvezették volna, — az igazolva nincs.

A választás megsemmisítését Mersány Elek azért kéri, mivel a Kiss Istvánra szavazók egy része a templomban részegen jelent meg és botrányt okozott. Az ügyész a felebbezést arra tekintettel, hogy az csak az 1903. évi május hó 29-én, tehát elkésletlen adatott be, — visszautasíttatni véleményezi.

A felek szözlásra hivatván fel, kijelentik, hogy nyilatkozni nem kívánnak.

Az elnök a tárgyalást berekeszti, mire a bíróság a tanácskozás után újból megjelenvén, kihirdettetett a következő

V É G Z É S:

A bíróság Mersán Elek felebbezését elkéseitnek nem tekinti, azt elfogadja és az abban előadott arra a panaszra, hogy a Nagykerekiben az 1903. évi május hó 10-én tartott gondnokválasztás alkalmával a Kiss Istvánra szavazók egy része részegen jelent meg és közbotrányt okozott — a vizsgálatot elrendeli.

Hivatalból elrendeli egyszersmind a vizsgálatot annak a megállapítására is, hogy a választás szabályszerűen egybeállított névjegyzék alapján történt-e?

I n d o k o k:

Kiss Istvánt az 1903. évi május hó 10-én választották gondnoknak s Mersány Eleknek a választás ellen irányuló felebbezése a 15 napi felebbezési határidőn túl, az 1903. évi május hó 29-én lett az esperesi hivatalban beiktatva, a mely okból mindenekelőtt a fölött kellett a bíróságnak határozni, hogy a felebbezés elfogadható-e?

Az esperes saját szóbeli jelentése szerint az 1903. évi május hó 20-tól május hó 29-ig hivatalos ügyben távol volt, segédlelkésze ez alatt az idő alatt az iktatást nem végezte s így történt, hogy a távolléte alatt érkezett összes beadványok, köztük a jelen, szintén már régebben beérkezett felebbezés is csak az 1903. évi május hó 29-én hazaérkezte után iktattattak be, Ilyen körülmények között nem lévén kizárva, hogy ez a felebbezés a kellő határidőben adatott be, azt elkésés indokából visszautasítani nem lehetett, hanem mint törvényes határidőben beadottat, elfogadni és elbírálni kellett.

Miután pedig csak vizsgálat útján eszközölhető annak a megállapítása, hogy való-e vagy sem a felebbezésben előadott az a panasz, hogy a gondnok választáskor a Kiss Istvánra szavazók közül többen részegen voltak és közbotrányt okoztak, ezért ennek kiderítése czéljából a vizs-

gálatot elrendelni kellett. Ugyancsak el volt rendelő és pedig hivatalból a vizsgálat arra, hogy a szavazáskor használt választói névjegyzék, helyesen, szabályszerűen volt-e egybeállítva?

A meghirdetett végzést a felek tudomásul vették.

A kihirdetés után Mersány Elek arra tekintettel, hogy Kiss István fegyelmi ügyében a bíróság a további eljárást Kiss István lemondásának elfogadása folytán beszüntette, a Kiss István választásának megsemmisítését kérő felebbezését, nunt tárgytalant, visszavonta.

A bíróság ezt a kijelentést tudomásul vette.

Ritók Zsigmond elnök tárgyalásra kitüzi ezután:

II. a pelbárthidai ev. ref. egyháznak azt a kérvényét, a melyben a Perekó Imre volt pelbárthidai tanító költöztetési költségeinek ki által való viselése kérdésében — elvi határozat hozatalát kéri.

A bíróság Sulyok István esperes és Ritók Zsigmond gondnok kétfős elnöksége alatt: Csák Máté, Csillag Lajos, Hegyesi Márton, Kiss Elek, Miskolczy Árpád, Nádudvary Lajos, K. Nagy Sándor és Szemes László tanácsbírákból és Hegyesi Pál Jegyzőből alakult meg.

Előadó: Nádudvary Lajos.

Elnök mindenekelőtt megállapítja, hogy a felek nem idéztettek meg, mert a pelbárthidai ev. ref. egyházközség egyelőre nem bírói döntést, hanem elvi határozat hozatalát kéri.

Előadó ismerteti az ügyet.

Perekó Imrét a pelbárthidai ev. ref. egyházközség tanítónak megválasztotta és a költözködési költségeit is viselte azzal a feltétellel, hogy két évig tanítóskodni fog. Nevezett azonban a községben még egy évig sem tartózkodott, mert máshova elválasztatván, az itt viselt állásáról lemondott és elköltözött. A költözködési költségek viselése kérdésében, a község és a tanító között írásbeli szerződés nem jött létre s mivel ebben a kérdésben az egyházi törvények sem intézkednek — ezért kéri a község a bíróságot, hogy e tekintetben egy elvi határozatot hozzon, a melynek alapján aztán a további eljárást folytatni lehetne.

A bíróság tanácskozása után kihirdettetett a következő

V É G Z É S:

A bíróság a kérvényt hatáskör hiányának az okából elutasítja.

I n d o k o k:

Az egyházi törvények elvi határozatok hozatalára az egyházmegyei közigazgatási bíróságoknak hatáskört nem biztosítanak és így elvi kijelentéseket tennie e bíróságnak is csak konkrét ügyek elbírálásakor van módjában. Erről a kérelmező pelbárthidai egyház értesítettetni rendeltetik.

III. A közigazgatási bíróság Ritoók Zsigmond gondnok és Csillag Lajos tanácsbíró elnöklete alatt: Szemes László, Hegyesi Márton, Csák Máté, Nádudvari Lajos, K. Nagy Sándor, Miskolczy Árpád, Kiss Elek tanácsbírákból megalkult.

Jegyző: Lévai Mikály. Előadó: Szemes László.

Tárgy: Nagy József nagyváradai egyháztág felebbezése a nagyváradai presbytériumnak egyházi adó kivetése ellen.

Az ügyet előadó részletesen ismertetvén, felolvastatik a felebbező fél írásbeli panasza, melyben 24 koronára emelt egyházi adójának 12 koronában leendő megállapítását kéri. Ezen kérvénynek és a nagyváradai egyház képviselőjének meghallgatása után a közigazgatási bíróság visszavonulván, a következő

i t é l e t e t h o z t a:

Az egyházmegyei bíróság a presbytérium rendelkezését megváltoztatja és Nagy József egyházi adóját 12 koronában állapítja meg.

I n d o k o k:

A egyházmegyei bíróság nem fogadja el felebbezőnek az egyházi törvények 253. §-ára való hivatkozását, mert nem tekintheti új adókulcsnak az egyháztanács által az adókivető bizottságnak adott azon utasítást, hogy az egyházi adók egyöntetűen s igazságosan vetessenek ki az eddigi bizonytalan eljárással szemben, — de tekintettel arra, hogy felebbező egyedül református vallásu családjában s így jövedelme az eddigi gyakorlat alapján a kivetett egyházi adónak felével terhelhető csak meg: annál fogva a 24 koronában megállapított egyházi adót felére szállítja le a bíróság.

IV. A közigazgatási bíróság Ritoók Zsigmond gondnok és Csillag Lajos legidősebb egyházi tanácsbíró elnöklete alatt: Szemes László, Csák Máté, Nádudvari Lajos

egyházi, Miskolczy Árpád, K. Nagy Sándor, Hegyesi Márton, Kiss Elek világi tanácsbírákból megalakul.

Jegyző: Lévai Mihály. Előadó: Szemes László.

Tárgy: Nagy Lajos n.-váradai egyháztagnak felebbezése adóügyben beadott felszólamlásának visszautasítása ellen.

Miután előadó az ügyet kimerítően ismertetve, panaszos meghallgatása után a közigazgatási bíróság a következő

i t é l e t e t h o z t a:

A bíróság a presbyteriumnak felebbezett végzését, melylyel a kérelmezőt elutasította: megváltoztatván, az ügyet érdemleges elbírálás alá veszi és a felebbező egyházi adóját 6 koronában állapítja meg.

i n d o k o k:

A bíróság azért nem vette figyelembe az egyháztanács elutasító végzését, mert a kézbesítés ideje meg nem állapítható és így fentforoghat azon eset, hogy a felebbező vagy családja kellő időben adta be a felebbezést, azért is a felebbezést el kellett fogadni.

Figyelembe kellett venni az adókivetés ellen beadott felebbezést, mert kijelenti a bíróság, hogy itt adórendszer változás nem történt oly értelemben, mint azt az egyházi törvény 246 §-a érinti, hanem a régi kulcs szerint történt a kivetés, a mi azonban nem zárja ki, hogy ezen alapon is az egyházi adót a presbyterium felemelhesse, ha eddig helytelenül volt kivetve; azonban, mivel a kivetésnél nem volt figyelembe véve az, hogy családjában felebbező csak maga református, neje pedig nem az — ezen alapon a kivetett adót a bíróság lejjebb szállítja és a kivetett összeg felében állapítja meg.

V. A közigazgatási bíróság Sulyok István esperes és Ritoók Zsigmond gondnok elnöke alatt megalakul.

Bírák: Csillag Lajos, Csák Máté egyházi, K. Nagy Sándor, Hegyesi Márton, Miskolczy Árpád, Kiss Elek világi tanácsbírák.

Jegyző: Lévai Mihály; Előadó: Szemes László.

Tárgy: Tóth Lajos paptamásii egyháztag adó ügyben beadott felebbezése, a paptamásii egyháztanácsnak 1903. évi 85 sz. elutasító végzése ellen.

Az ügynek előadó által történt teljes megvilágítása, a becsatolt okmányok átvizsgálása és panaszos szóbeli előadásának is meghallgatása után a bíróság visszavonulván, meghozta és kihirdette a következő

i t é l e t e t:

Tóth Lajosnak felebbezését a bíróság elutasítja és a kivetett adót változatlan hagyja.

Mert Tóth Lajos a 12-ik osztályba, tekintettel a kedvező anyagi viszonyaira — helyesen soroztatott.

Hitelesítettett Nagyváradon, 1903. október 18.

Sulyok István,
esperes.

Ritoók Zsigmond,
egyházmegyei gondnok.

Hegyesi Márton,
tanácsbíró.

Miskolczy Árpád,
tanácsbíró.

Å bihari ev. ref. egyházmegye fegyelmi bírósága 1903. évi október
15 én Nagyváradon tartott ülésének

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

Ritoók Zsigmond világi elnök a gyűlést megnyitván,
tárgyalásra kitüzi

I.

a Kocsis Béni és társainak panasza folytán Bedő Károly
csatári ev. ref. lelkész ellen folyamatba tett fegyelmi ügyet.

A bíróság Sulyok István esperes és Ritoók Zsigmond
gondnok kettős elnöksége alatt: Csák Máté, Csillag Lajos,
Miskolczi Árpád, K. Nagy Sándor, Szemes László tanács-
bírákból és Hegyesi Pál jegyzőből alakul meg.

Előadó: Miskolczi Árpád.

Ritoók Zsigmond elnök mindenekelőtt megállapítja,
hogy a felek szabályszerűen megidézettek s vádlott Bedő
Károly lelkész, valamint a panaszosok közül nyolczan
megjelentek. Az elnök felhívása folytán a panaszosok
Tóth Lajos panaszostársukat bízták meg képviselőjükkel.

Ezután az előadó ismerteti az ügyet.

Kocsis Béni és társai csatári lakosok az 1903. évi
április hó 2-án kelt és az esperesi hivatalban 661. sz. a.
az 1903. évi április hó 17-én beiktatott feljelentésükben
Bedő Károly csatári ev. ref. lelkész ellen azt a vádat emelték,
hogy nevezett lelkész a csatári ev. ref. egyház pénzéből
400 koronát, melyet az egyház adósságába — a debre-
czeni főiskola pénztárába kellett volna befizetnie a saját
céljaira fordított és az adósság kamatait hosszú évek
során át az egyházzal fizettett meg, — úgy hogy ezáltal
az egyháznak 320 kor. kárt okozott. A tőkét az 1903.
évi márczius hó elején a főiskola pénztárába befizette
ugyan, de a kamatok fizetése által az egyháznak okozott
kárt megtéríteni vonakodik.

Mindezen cselekménvei miatt Bedő Károly csatári ev. ref. lelkészt állásából fegyelmileg előmozdítani és 320 kor. kárnak az egyház javára leendő megfizetésére köteleztetni kérték.

A feljelentést az esperes panaszlott lelkésznek nyilatkozat tétele végett kiadta. Az esperesi hivatalban az 1903. évi április hó 25-én 704. sz. a. beiktatott nyilatkozatában a panaszlott lelkész elismerte, hogy az 1884., 1889. és 1894. években vigyázatlanság, a gondnoki számadás körül elkövetett szabálytalanság és könnyelmű eljárása folytán rosszul és elszámolt 287 kor. 10 fillért, és azt magánál tartotta, ezt azonban a presbyteriumnak bejelentette és kötelezte magát, hogy a be nem fizetett összeg kamatait ő fogja fizetni. A presbyterium ezt a bejelentést tudomásul is vette s midőn ő ezen kötelezettségének eleget tett az 1903. évi márczius hó 4-én tartott ülésében részére a teljes felmentvényt megadta.

Az egyházmegye ügyvéisének meghallgatása után az egyházmegye elnöksége Bedő Károly csatári ev. ref. lelkész ellen az egyházi törvények 301. §-ának 9. pontjába ütköző, fennforogni látszó fegyelmi vétség miatt a fegyelmi eljárást elrendelte és a vizsgálat foganatosításával Hegyesi Márton és Nádudvari Lajos tanácsbírákat bízta meg, akik a vizsgálatot az 1903. évi szeptember hó 8-án szabályszerűen megtartották Csatárban. A vizsgálat alkalmából összesen 28 kor. 60 fill. költség merült fel.

Fölolvasta ezután az előadó egész terjedelmében a vizsgálati jegyzőkönyvet, amelyben tételről-tételre meg van állapítva az is, hogy a gondnoki számadás szerint kiadásba helyezett összegek a főiskolai pénztár naplója szerint oda mikor fizettettek be.

Az előadó jelentése szerint Bedő Károly lelkészsége alatt a főiskola pénztárába a csatári ev. ref. egyház adósságából befolyt összesen 1233 kor. 06 fill. ; a gondnoki számadások szerintkiadásba helyezett 1044 kor. 70 fill. ; a magtár alap számadása szerint 100 kor. vagyis összesen 1144 kor. 70 fill. s így a község által kiutalt összegnél Bedő Károly lelkész valósággal 88 kor. 36 fillért fizetett be többet a magáéból. Hogy ebből a különbözetből mennyi esik a posta szállítási díjakra, az megállapítható nem volt.

Megállapított továbbá, hogy az 1902. évi tanács ülési jegyzőkönyvekben van annak nyoma, hogy a kiutalt pénz visszatartását Bedő Károly bejelentette és a késedelmes befizetés folytán előállott kamat különbség megtérítésére magát kötelezte.

Megállapított, hogy a főiskolának az egyházközséggel szemben fennálló köveletését az 1903. év tavaszán Bedő Károly a magából végleg egész összegében kiegyenlítette, sőt az 1898. évtől kezdődőleg is csak ő fizette a kamatokat is, mert a gondnoki számadásokban e ezimen kiadás nem szerepel.

Megállapított végül, hogy az egyházközség tanácsa az 1903. évi márczius hó 4-én tartott ülésében a felmentvényt Bedő Károly részére véglegesen megadta.

Ritoók Zsigmond ezután a feleket szólásra hívta fel.

Bedő Károly kijelenti, hogy az egyházat károsítani nem akarta, nem is károsította, őt rosszakarat nem vezette.

A panaszlók képviselőjében Tóth Lajos a vádat továbbra is fenntartja és Bedő Károly elmozdítását kívánja.

A tárgyalás berekesztetvén, a bíróság visszavonul, meghozta és kihirdette a következő

i t é l e t e t:

A bíróság Bedő Károly csatári ev. ref. lelkészt az egyházi törvények 301. §-ának 7. pontjába ütköző fegyelmi vétségben vétkeznek mondja ki s ezért az id. 303. §-ának b) pontja alapján feddésre itéli és kötelezi, hogy a vizsgálat alkalmából felmerült 28 kor. 60 fill. költséget térítse meg.

I n d o k o k:

A tárgyalás adataival beigazoltatott, de maga a vádlott is beismerte, hogy az egyházközség pénzeinek kezelésébe illetéktelenül befolyt és a kezelés körül szabálytalanul és rendetlenül járt el, a mivel az egyházi törvények 301. §-ának 7. pontjába ütköző fegyelmi vétséget elkövette. A 301. §. 9. pontjába ütköző fegyelmi vétség véle szemben megállapítható nem volt, mert a bíróság arról győződött meg, hogy az egyházközségnek kárt nem okozott, a mennyiben a hitelező collégiumi pénztár köveletését teljesen kiegyenlítette. Az ekként megállapított fe-

gyelmi vétségért a rendelkező részben kitett büntetéssel sújtandó és ebből folyólag a vizsgálati költségeknek viselésére is kötelezendő volt.

A meghirdetett ítéletben Bedő Károly megnyugodott, a panaszosok képviselője felebbezést jelentett be.

Ritoók Zsigmond elnök tárgyalásra kitüzi ezután :

II.

a Pethő István és társainak valamint Mersány Eleknek panasza folytán Kiss István nagykeréki-i egyházközségi gondnok ellen folyamatba tett fegyelmi ügyet.

A bíróság Sulyok István esperes és Ritoók Zsigmond gondnok kettős elnöksége alatt Csák Máté, Csillag Lajos, Hegyesi Márton, Kiss Elek, Miskolczy Árpád, K. Nagy Sándor, Nádudvari Lajos, Szemes László tanácsbírákból és Hegyesi Pál jegyzőből alakul meg.

Előadó : Kiss Elek

Ritoók Zsigmond elnök megállapítja, hogy a felek szabályszerűen megidézettek és a vádlott Kiss István és a panaszlók képviselőjében Mersány Elek megjelentek.

Ezután az előadó ismerteti az ügyet.

Kiss István, mint adószedő, a legnagyobb felületességgel járt el. A befolyt adókat el nem számolta, a behajtást nem szorgalmazta, úgy hogy az egyháznak tetemes összegű hátraléka van adókban künn. Igaz, hogy a kiadásokat sem jegyezte be pontosan. A panaszok beadása után az espereshez lemondását benyújtotta, ki azonban, miután ellene fegyelmi eljárás tétetett folyamatba, azt el nem fogadta, hanem egyelőre csupán felfüggesztette, illetve a fegyelmi határozat meghozataláig felmentette.

Lévai Mihály nagykerékii lelkész előadja, hogy a Kiss István ügye rendezés alatt áll. A presbytérium az el nem számolt összegeket Kiss István terhére tette, a ki a marasztalási összegeket már he is fizette. Az egyházközséget kár, ebből az ügyből kifolyólag nem érhet.

Kiss István előadja, hogy a hátralékok nagy mérvű felszaporodásában ő nem hibás, mert az adókimutatást behajtás végett a községi előjárásának adta ki és az késlekedett. Kéri lemondásának elfogadását.

Mersány Elek a panaszlók képviselőjében kéri Kiss Istvánnak hivatalától való elmozdítását.

Az elnök a tárgyalást berekesztvén, a bíróság tanácskozásra visszavonult, meghozta és kihirdette a következő

V É G Z É S T:

A bíróság Kiss István nagy-kereki-i egyházközségi gondnoknak viselt hivataláról való lemondását elfogadja és a további eljárást ellenében beszünteti.

I n d o k o k:

A tárgyalás adatai szerint fennforogni látszanak ugyan Kiss István ellen az egyházi törvénynek 301. §-a 7. pontjába ütköző fegyelmi vétségnek esetei, de mert állásáról önként lemondott és az egyházközséget vagyoni kár nem fenyegeti, ellenében a további fegyelmi eljárást beszüntetni kellett.

A kihirdetett végzésben a felek megnyugodtak.

Ritoók Zsigmond elnök tárgyalásra kitüzi ezután

III.

A Vári Nagy Sándor és társainak panaszára Cseh Ferencz kügy-pusztai tanító ellen folyamatba tett fegyelmi ügyet.

A bíróság Sulyok István esperes, Ritoók Zsigmond gondnok kettős elnöksége alatt: Csák Máté, Csillag Lajos, Hegyesi Márton, Kiss Elek, Miskolczy Árpád, K. Nagy Sándor, Nádudvari Lajos, Szemes László tanácsbírákból és Hegyesi Pál jegyzőből alakul meg.

Előadó: Csák Máté.

Ritoók Zsigmond elnök megállapítja, hogy a felek szabályszerűen megidéztettek és Cseh Ferencz vádlott és a panaszlók képviselőjében Vári Nagy Sándor megjelentek.

Ezután az előadó ismerteti az ügyet.

Jetenti, hogy a vád 3. és 5. pontjára rendeltetett el az egyházkerület által a vizsgálat. Most ugy a vádlott, mint a panaszosok újabb tanukat óhajtanak bejelenteni, s így mindenek előtt a fölött kell határozni, hogy dönthet-e a bíróság a canonica visitatio alkalmával foganatosított vizsgálat alapján, vagy pedig a megnevezendő tanuk kihallgatása céljából a vizsgálat kiegészítése rendelő el.

A meghallgatott felek tanuiknak kihallgatását kívánják.

A bíróság erre tanácskozás végett visszavonult, meghozta és kihirdette a következő

v é g z é s t:

A bíróság a vizsgálat kiegészítését elrendeli és a feleket felhívja, hogy a kihallgatni kívánt tanukat Sulyok István espereshez jelentsék be. A tanuk csak annyiban vehetők figyelembe, a mennyiben vallomásuk a vádirat 3. és 5. pontjára vonatkozik. Köteleztetnek egyszersmind panaszosok, hogy a vizsgálat költségeit előlegezzék. Az előlegezendő összeget az előreláthatólag fölmerülendő kiadásokra tekintettel az egyházmegye elnöksége fogja meghatározni.

I n d o k o k:

A vizsgálat kiegészítése a felek kérelméhez képest volt elrendelendő.

A kihirdetett végzést a felek tudomásul vették.

Ritoók Zsigmond elnök a bíróság ülését ezután be-rekesztette.

Hitelesítettett Nagyváradon, 1903. okt. 18.

Sulyok István,
esperes.

Ritoók Zsigmond,
egyházmegyei gondnok.

Hegyesi Márton,
tanácsbíró.

Miskolczy Árpád,
tanácsbíró.

SZÜCS ENDRE,

született 1843., meghalt 1903.

Egyházunk veteményes kertjének egyik életerős munkását döntötte sirba a halál hatalma 1903. év július hó 12-én Szücs Endre nyüvedi ev. ref. kántortanító személyében. Egészséges szervezetét hirtelen támadta meg a romboló kór, néhány hét alatt testi erejét teljesen megtörte s különösen egy hónapi nehéz, súlyos küzdelem után — kioltá életét.

Szücs Endre a történelmi nevezetességű Nagy-Ecseden Szatmármegyében született az 1843-ik évben. Elemi iskoláit ott elvégezve tanulmányai folytatása végett Sárospatakra ment. Innen a középiskola 5 osztályának befejezése után a debreczeni főiskola tanító képezdéjébe iratkozott be, e tanfolyam hallgatása s vizsgáinak letevése után: B.-Diószegre ment tanítónak 1866-ban; itt nősült meg az 1868-ik évben. Ugyanezen évben elhagyván Diószeget, a nagykárolyi egyházmegyébe pályázott, hol először, mint berei, majd nagy dobosi, azután pedig mint szamosszegi tanító 10 évig működött. Szamosszegről 1879-ben Albisra hivatott meg tanítóul, majd innen az 1885. év ápril havában a nyüvedi ev. ref. egyház választotta meg kántortanítójául s itt működött 17 évig 1903. július 12-én bekövetkezett haláláig.

A nyüvedi ev. ref. egyháznak jó emlékezete kísérté sirjába.

Istennek békesége lebegjen a hű munkás porai felett, virrasszon felette örök szeretete a feltámadás nagy reggeléig!

Betűrendes tárgymutató.

a bihari ev. ref. egyházmegye 1903 évi október hó 15-ikén Nagy-
váradon tartott rendes közgyűlése, közigazgatási és fegyelmi bíró-
sági ülésének jegyzőkönyvéhez.

	Szám.
Ács Endre m.-kakucsai lelkész rendkív. áll. segélyre ajánlva	104 c)
Albisi Erzsébet a b.-püspöki tanítószágban megerősítve, bekeb.	
díjat fizet	85
Bányai István a p.-ujlaki tanítószágban megerősítve, bekeb.	
díjat fizet	85
Bedő Károly esatári lelkész ellen panaszügy. fegy. bir. . .	I.
Bihari tanítóválasztás megerősítve, az egyház bekeb. díjat fizet	85
Biharpüspöki „ „ „ „ „ „	85
Biharpüspöki egyház 15 ⁰ / ₀ -os közköltő kivetése engedélyezve	92
Bíró László köri isk. látogató tagul megválasztatik	82
Özv. Bögs Lajosné a nagyváradai leány intern. igazgatónöi	
állásban megerős.	81
Cseh Ferencz kügy-pusztai tanító ellen panaszügy, fegy. bir. III.	
Doma Gyula p.-ujlaki lelkész rend áll. segélyre ajánlva . .	104 c)
Egyházak jelentése a filiák lelki gondozásáról	98
Egyházker. képviselők újabb 3 évre megválasztatnak . . .	65
Egyházmegye a debreczeni siketnéma egyesületnek 10 k. ad.	102
Egyházmegyei tisztujitáskor hibásan, vagy nem szavazott	
egyházak lelkészei megbírságotlatnak	72
Esperes jelentése az elnökileg elintézt ügyekről	64
Esperesi jelentés jövőben előre kinyomatandó, s megküldendő	66
Esperes a „Szabó Károly alapítvány“-ról jelent	69
Esperesi irattár átadásáról küldöttségi jelentés	71
Esperes a m.-telkii legelő ügyben a levéltári adatokat szedje	
össze	74
Esperes a bihari egyházmegyéhez csatoló filiók ügyéről a	
nagybazsalóniai egyházmegyét időközileg értesitse	87

	Szam.
Esperes a furtai egyháznak iskolaépítéshez engedélyt adhat	90
Elesdi egyház a vallás-énektanításról intézkedését bejelenti	94
Farkas Lajos a bihari tanítóságban megerősítettén, bekeb. díjat fizet	85
Fugyii egyház tanácsbíró be nem adott szavazatát igazolja	63
Fugyi-vásárhelyi egyház építkezési tervének megváltoztatá- sáról espereshez jelentsen	64
Fugyi-vásárhelyi egyház Ref. segélyegylethez ajánlatik . .	104 b)
Gyűlés megnyitása	62
Häger Miklós zeherjei lelkész a gyámint. tagja maradhat .	101
H.-k.-ujlaki egyház tanácsbíróra szavazatának be nem küldé- sét igazolja	63
Hornyauszky Pál közs. isk. látogató tag halála tudomásul szolgál	82
Iskola mulasztások meggátlására presbyteriumok utasítva .	67
Jákóhodosi lelkészválasztás megerősítve, az egyház bekeb. díjat fiz.	84
Józsa Gábor lelkész közalapi segélyre ajánlva	104 b)
Kiss Elek tanácsbíró egyhker. pótképviselőnek választatik .	64
Kiss István nagykereki gondnok ellen panaszügy, fegy. bir. II.	
Kisszántói egyház templom javítási költsége engedélyezve .	89
Körösnagyrévi egyház közalapi segélyre ajánlatik	104 a)
Körösnagyrévi egyház ref. segélyegylethez ajánlatik . . .	104 b)
Körösnagyrévi missziói lelkész időszaki és évi jelentése tu- domásul	83
Körösnagyrévi missziói lelkész a közpénztár terhére vallásos könyveket szerezhethet	83
Közalapi egyszersmindenkori segélyre ajánlás	104 a)
Közpénztár átadásáról küldöttségi jelentés	70
Báró Königswarter Hermannak adományáért köszönet . .	89
Lelkészek a jegyzőkönyvi kivonatokon az egyh. közs. gyűlés határozatképességének igazolására utasítottak	76
Lessi missziói kör felállítása megsürgetve	68
„ egyház a „Pálkási alap“ összegét ingatlanba fektetheti	95
„ „ tak. magtár alapszabályának módosítása helyben hagyva	96
Lessi egyház iskolai alaphól vallástani kézikönyvet beszerezhet	97
Lessi egyház ref. segélyegylethez ajánlva	104 b)
Magyari Mihály pósalakai lakos kérelmével elutasítva . . .	77

	Szám.
M.-kakucsai egyház Ref. segélyegylethez ajánltatik	104 b)
M.-telkii legelő ügyben esperes a levéltári adatokat szedje össze	74
M.-Telkii egyház számadása a Sorbánné-féle alapról tudomásul	86
Dr. Miskolczy Ferencz alispán vil. tanácsbíróul választották, s a jövő gyűlésen esküt tesz	63
Dr. Miskolczy Ferencz egyhker. rendes képviselővé 3 évre megválasztatik	64
Nagy József nváradi lakos adóügyben felebbez, közig. bir.	II.
Nagykerekii gondnokválasztás ellen felebbezés, közig. bir.	I.
Nagy Lajos nváradi lakos adóügyben felebbezése, közig. bir.	IV.
N.-szalontai esperes a bihari egyhmhez esat. filiákról idők. ért.	87
Nagyszántói egyház szavazatának <u>be nem küldését</u> igazolja	63
Nagyvárad leányinternátus ig. biz. jelentése 1902/903 évről	79
Nagyvárad leányinternátus költségelőirányzata 1903/904-re megerősítve	80
Nagyvárad leányinternátus ig. biz. az igazgatónői állás be- töltéséről jelent, s a választás megerősítve	81
Nádudvari Lajos tanácsbíró egyhker. pótképviselőnek választ.	64
Pelbárhidai egyháznak a tanítói föld 5 évre megváltása enged.	93
„ egyház közalapi segélyre ajánltatik	104 a)
„ „ Ref. Segélyegylethez ajánltatik	104 b)
Pelbárhidai egyház tanító elköltöztetési költségének vissza- térítése iránt kérvényez közig. bir.	II.
Pósalakai egyház ingatlanjának telekkönyvezéséről jelent	99
„ „ közalapi segélyre ajánltatik	104 a)
Presbyteriumok az egyh. építkezések körül a törvényes eljá- rás betartására utasítottak	76
P.-toldi iskolaépítés ügyben küld. jelent, lelkész és bresby- térium nyilatkozatra felhivatnak	75
P.-toldi egyház iskolaépítési költségének kivetése helyben hagyatik	91
P.-ujlaki tanítóválasztás megerősítettén, az egyház bekeb. díjat fizet.	85
Ref. Segélyegylethez ajánlás	104 b)
Rendkiv. államsegélyre ajánlás	104 c)
Siteri egyház torony építési ügyiratait és számadásait espe- reshez terjessze be	64
Sorbánné-féle alapról a m.-telkii egyház számad. tud. véve	86
Szavazatbontó bizottság jegyzőkönyve	63

Szabó István a jhodosi lelkészségben megerősítettén, bekebl. díjat fizet	84
Szegény iskolás gyermekek ruházat és étellel ellátásáról az egyházmegye véleménye a tavaszi egyházkerületi közgyű- léshez terjesztetik fel	103
Szemes László tanácsbíró 3 évre egyházkerületi képviselő- nek választatik	65
Sziky Ádám f.-vásárhelyi lelkész redkivüli állami segélyre ajánltatik	104 c
Szücs Endre nyüvedi tanító halála részvétellel tudomásul szolgál	64
Tanügyi bizottság jegyzőkönyve	82
Tanítók a körü értekezleteket birság terhe alatt látogassák	82
„ a vallás és énektanítás eredményesebbé tételén tanácskozzanak	82
Tárgymutató készítették az egyházmegye legutóbbi 10 évi jegyzőkönyveiről; Veress István egyházmegyei jegyző az összeállítással megbizatik	78
Tóth Laios paptamási lakos felebbezése, közig. bir. . . .	V
Váncsodi egyház tőkesegélyéről küldöttségi jelentés . . .	73
„ „ az ismétlő iskola felállításáról jelent . . .	100
Veress István az egyházmegye legutóbbi 10 évi gyűlésének jegyzőkönyvéből a tárgymutató összeállításával megbizatik	78

